

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa.
"BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu
se primesc. Manuscrisuri
nu se restituie.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anușuri:
In Viena: M. Duka Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesser
Heinrich Schalek, Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Sarant, in Ham-
burg: Marsch & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 6 ar.
și 30 cr. timbra pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 30)

"GAZETA" iese în dăcare și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-ii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea. Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dușul în casă: Pe un ar
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 162.—Anul LXII.

Brașov, Duminică 25 Iulie (6 August).

1899.

Sórele „frățietății“.

Óre așa se fă, cum vestesc
de câte-va zile foile unguresci, că
sórele „frățietății“ între Români și
Maghiari a răsărit la Arad?

Mult se vor minuna Românii
noștri, când vor auzi vestea acesta
neasteptată.

Tocmai acum, când, cum ăce
poporul, cuțitul a ajuns la os, încât
nu mai scie bietul Român ce e de
capul lui și cum se se mai apere în
potriva nesfârșitelor volnicii, asupra
și nedreptății, tocmai acum se fi
sosit vremea de a ne îmbrățișa cu
contrarii noștri, căroră avem se le
mulțămim tristele stări politice de ađi?

E în adevăr lucru de necređut
și totuși s'a întâmplat, ca un bărbat
politic de frunte din sînul acelei fa-
milii maghiare, care de aproape 25
de ani a stat mereu în fruntea tre-
bilor unguresci, se-și ridice glasul la
masa, ce a dat'o episcopul Goldiș
cu ocaziunea instalării sale, se și-l
ridice pentru înfrățirea dintre Ro-
mâni și Maghiari. Acesta a fost gro-
ful Stefan Tisza, fiul celui Coloman
Tisza, a căruia guvernare de 15 ani
a fost atât de fatală și plină de amă-
răciuni pentru poporul român.

Invitat fiind dimpreună cu mulți
alți deputați, fișpani etc. maghiari,
la masa festivă episcopescă, groful
numai o privire a aruncat asupra
prietinului său sərbătorit Goldiș,
pentru ca se se aprindă de dorul de a
se îmbrățișa cu el și cu toți Românii
de pănura lui și de a se însufleți
pentru „alianța cu rassa română“,
care, după el, e destinată se ajute
națiunei maghiare, de a și implini
„chiámarea istorică în mijlocul po-
pórelor din Europa răsăritenă“.

Și care se fiă această chiámare?
Groful Stefan Tisza ăce, că
acea misiune a națiunei maghiare
este „de-a fi cea mai înaltă păzitoare
și apărătoare a desvoltării popórelor
locuitoare în această parte a Europei“.

Stăm pe loc și ne întrebăm cu
ce față póte se susțină așa ceva
fiul celui Coloman Tisza, care 15
ani de-a-ărândul nu s'a gândit și n'a

nisuit la alt-ceva, decât la „sdrobirea
naționalităților“, prin călcarea drep-
turilor lor, prin violențe și corrup-
țiuni. Mai mult ne minunăm însă,
ba stăm înmărmuriți, când vedem,
că după pilda, ce a dat'o tatăl său
și faimosul lui școlar, Banffy, ti-
nérul grof tot mai are obrazul de-a
susține ca un fariseu incarnat, că
„Maghiarii nici-odată n'au asuprit pe
concetățenii de limbă străină“, că
„nici-odată n'au privit la ei, ca la
nisece dușmani, ci i-au cinstit și i-au
prețuit ca amici“.

Dér óre cine a născocit tóte
porecele miserabile, ce li-se dau
Românilor, înfrățându-i ca dușmanii
statului și ai națiunei maghiare, decât
nu sistemul de guvernare tisaist,
care ca se pótă „sfărma“ pe Ro-
mâni, Slavii etc., i-a învinovătit mai
întăiu, că sunt cei mai aprigi ini-
micii ai patriei? Și ce a făcut Banffy,
cu care tinerul Tisza a mers mână
în mână, dându-i tot sprijinul pen-
tru-ca se se pótă ăce, că a privit
pe concetățenii de altă limbă ca
prietini și i-a cinstit și prețuit?

A mai đis St. Tisza o vorbă
grea, care póte i-a eșit din gură
numai așa, ca se întărească, cele spuse
mai înainte. A đis adecă: „Și decât
națiunea maghiară vrea se existe mai
departe, atunci nici în viitor nu-i e per-
mis se se facă asuprațoarea concetățenilor
de limbă străină“.

Pentru noi cuvintele acestea au
alt sunet, decât pentru urechile fiu-
lui răsătat al bărbatului de stat,
care a pricinuit cea mai mare parte
din relele, ce bântue astăđi popórele
nemaghiare din această țără. Auziți!
El se jura adineori, că Maghiarii
nici-odată n'au asuprit pe Nema-
ghiarii. Ce putea se fiă dér pentru
el mai ușor, decât a ăce, că nici
în viitor ei n'au se-i asuprească?

Stefan Tisza are o părere ciu-
dată despre asuprațiri. El crede, că pe
câtă vreme se vor afla Români, cari,
ca la Arad, se pótă bea șampaniă
la bancheturii, nu póte fi vorba de
asuprațire. Decă Românul se duce cu
jalba la deregătoriă, decât are se-și
apere un drept la judecătóriă, decât

este acusat pentru vr'un delict séu
crimă, decât în fine are vre-o durere
séu trebuință, fiă ea de ori-ce soiu, el
întelnesce aprópe pretutindenii urechi
surde, cari nu-i înțeleg limba, și
ómeni, pe cari puțin îi dóre de
drepturile lui, ba chiar le desprețu-
esc. Acest Român după Stefan Tisza
nu e asuprit, căci „din punctul de
vedere al interesului patriei“ e tot-
atăta pentru el, decât funcționarii
din țără acesta sciu numai ungu-
resce ori că mai rup și câte-o vorbă
românescă, ce au învăț'o dela ser-
vitorii de pe la oficii și tribunale.
Ajunge pentru fericirea acestui „bă-
dăran“ de Român, decât frunțașii lui
cu carte, în frunte cu vlădicii, pot
bea șampaniă la masa albă cu domnii
maghiari și se pot îmbrățișa cu ei.

E ușor grofului Tisza se vor-
bescă de iubire frățescă, amicitia și
de fraternizare, dér én poftescă pu-
țin nu la masa vlădicului din Arad,
ci la masa unui țeran român, care
își mănca cu destul amar mămăli-
guța lui și fără se-i spue, ce domn
și deputat mare e, se-i asculte odată
părerea despre cum sunt tractați
cetățenii de limbă străină și despre
frățietatea cu domnii dela stăpănire.
Atunci fie sigur, va căpeta alt răs-
puns, decât cum l'a primit la ban-
chetul din Arad, și atunci va vedé
și va cunoșce ce trebuie se facă na-
țiunea maghiară, ca se-și pótă asi-
gura și mai departe existența ei.
Atunci póte se va convinge și de
aceea, că era mai bine și mai cu
sfat a nu ăce, că istoria și geo-
grafia ne învață, „că rassa română
se póte ferici numai în frățietate cu
Ungurii“, ci a întorce vorba și a ăce
din contră, că acești Unguri, puțin
și amenințați cum sunt ei din tóte
părțile, amenințați mai cu semă
înăuntrul lor de veninul șovinis-
mului și al jidovismului, ce róde la
tulpina vieții maghiare, nu pot se
scape de peirea sigură ce-i așteptă,
decât numai împăcându-se sincer și
pe dreptate cu rassa română mult mai
numérosă și mai trainică decât a lor.

Nu era așa-dără de lipsă se
vină chiar o fóiă tisaistă, se ne

spună, că contele Stefan Tisza în
tot discursul séu n'a spus nimica
alta, decât că a apelat la Români,
ca se se încheie pace cu Ungurii, se
uite tot și se se 'mpace cu tóte, ca
de aci încolo se fiă cu Ungurii
frați de cruce.

Cei cari la banchet covârșiti de
cinstea cea mare, ce le-a făcut'o tru-
fașul grof unguresc, ciocnind paha-
rul cu ei, se ascultat cu gurile căs-
cate vorbirea lui, au înghițit fiă-care
cuvânt al lui, și au cređut póte, că
ele vestesc începutul unui timp fe-
ricit de bună înțelegere pentru po-
pórele țării, de dragoste și de fră-
țietate neprefăcută, au trecut cu ve-
derea sub impresiunea momentului
sərbătóresc și neobiceinuit, că alian-
țele nu se încheie la mese întinse,
că împăciuirea între două popóre,
cari de vécuri tráesc în continuă
luptă, nu se póte face, decât pe
câmpul activității și al luptelor pu-
bliche politice naționale, pe temeul
recunoscerei reciproce a intereselor
și a drepturilor fiă-căruia.

Nu! Ceea ce s'a petrecut la
masa episcopescă din Arad n'a fost
și n'a putut se fiă nimic serios, ce
poți se vedé cu ochii și se prindé cu
măna! Vorbe umflate, fală gólă, și
violeniă ungurescă, atăta a fost totul,
și efectul n'a avut mai multă durată,
decât până ce au spumegat paharele
de șampaniă.

Decă e vorba se răsără vre-
odată sórele adevăratei frățietăți și
ea se nu se arate numai la ospețe
și la banchete, ci se se dovedescă
prin fapte și în viața publică de
stat: atunci trebuie se domnescă cu
totul alt spirit, se se manifesteze cu
totul altă pricepere, alt tact și iubire
de dreptate, ér mai întăiu de tóte
o putere cu totul alta de abnegare,
decât ar fi în stare s'o dovedescă
prietinii și ortacii din dietă ai epis-
copului Goldiș.

Din îmbrățișările dela masa aces-
tuia nu se va nasce nici-odată fră-
țietatea între Maghiari și Români.

Sórele nu răsare la Arad!

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Calicul înavuțit.

Au fost odată doi frați, dintre cari
unul de tot bogat, ér celalalt fórte calic și
avea o casă grea, căci il binecuvântase
Dumneđeu cu șapte fete.

Pe când frate-séu se îmbuiba în avu-
ția, acesta cu femeia sa și cu cele șapte
fetițe nu aveau nici ce mânca, ba veni o
vreme, când nu aveau o bucată de pâne
în tótă casa, ér biete fete, rupte de fóme,
strigau: „pită, tată!“ „pită, mamă!“ Bie-
tului om și muerei sale, numai că le crepa
inima de necăjiți, când auđiau plânsul feti-
țelor ostovite de fóme.

Pe atunci vremurile erau fórte rele,
căci se fi fost omul ori-cât de muncitor
și sirguincios, de nu avea la casă, dela
altul nu căpăta nici pentru lucru, și așa
cel sërman nu putea căștiga nici chiar un
ban de-al orbului.

Vedénd bietul om, că chiar nu-i vor-
bă de glumă, neavénd decât o singură
gască la tótă casa, se gândi se mérgă se
vëndă gasca la frate-séu, ca se mai aibă
cu ce stempéra până la un timp fómea fe-
tițelor.

Își luă dér gasca subsuoră și merse
cu ea la frate-séu, care fiindcă-i plăcea
fórte friptura de gască și vedénd, că o va
puté cumpára eftin, fiind stăpănul ei atât
de lipsit, o și cumpără dând pentru ea nisece
făină și unsóre. Bietul om se mulțami cu
cât căpeta, căci îi fi liniștită casa în două
zile; dér în ziua a treia ne mai avénd ce
vinde, ér în casă nici ođă, necum mieđ de
pită, luându-se după sfatul muierii sale, se
duse la frate-séu, ca se-i mai dea ceva, căci
prea cu puțin a plătit gasca.

Frata-séu auđénd aceste vorbe, mă-
nios grozav se duse în cămară, de unde
scóse o jumătate de slănină și o dete fra-
lui séu cu aceste vorbe: „Na, du-te dra-
cului cu ea!“ Bietul om, fără se ăce o

vorbă, luă slăнина în spate și se duse până
acasă cu ea, unde cum intră, muieria il
întempină cu vorbele: Ce ne aduđ? „Slă-
nină! fú răspunsul, „dér nu pentru noi, ci
pentru dracu, căci frate-meu la el mé tri-
mise cu ea“.

Omul necăjit în ziua următoare cu
bună deminiórá porni la drum cu slăнина
legată în spate. S'a tot dus până-ce a dat
de o pădure, în care se întelni cu un om
fórte bătrân, care il oprí în loc și-l întrebă
unde se duce și ce duce?

— Mé duc la dracu cu slăнина asta,
răspunse el.

— D'apoi ce vei sci tu cere pentru
slăнина aceea?

— Da mai sciu și eu ce!

— Aibi grijă, il sfātuil bătrănul, cum
vei intra în curțile náprasnice ale dracilor,
ei de loc te vor întreba, că ce poftesc
pentru přemănda, ce li-o duđ, dér tu nu
cere decât cocoșul, ce a cănta pe bălega-
rul de lângă grajd, ér după-ce il vei că-

péta, când vei fi ajuns la jumătate drum
spre casă đ-i lui: Acum cocoșelul meu
cântă-mi unuța! Auđi?

— Aud și-ți mulțămesco, moșule, lun-
gescă-ți dragul Dumneđeu frul vieții — fi
ăce cel cu slăнина, care după acesta s'a
luat și s'a cam mai dus, până ce coala pe
la ujiniță ajunse cu slăнина la dracu, care
cum il vedé il și întrebă, că ce poftesc
pentru přemănda adusă?

El i-a đis, că nimic alt-ceva, decât
numai cocoșul, ce se aude căntând de-asu-
pra bălegarului de lângă grajd.

La auđul acestora, dracul strimbă una
din nări, dér în urmă tot îi dete cocoșul,
cu care apoi bietul om plecă cătră casă,
ér când sosi la jumătate de drum i-a đis:
Acum, cocoșul meu, cântă-mi unuța!

Ér cocoșul așa i-a căntat, încât i-a
umplut pālăria cu bani. De aci el se duse
mai departe — nepomenit de voios până ce
coala cu séră bună ajunge la un birt, unde
se și băgă ca se odihnescă peste nópte, fiind-

Revista politică.

Martī, în 1 August, s'a s'evirșit în Arad instalarea episcopului Iosif Goldiș. I. P. S. Sa metropolitul I. Mețianu a fost înlocuit la actul instalării prin P. S. Sa episcopul Nicolae Popea dela Caransebeș. Multă lume s'a adunat cu prilejul acesta la Arad; a fost și mult popor din comunele românești din jurul Aradului. Mult a bătut la ochi, că cu ocaziunea instalării episcopului Goldiș, au alergat la Arad prietini acestuia Unguri. Au luat parte la serbare trei fișpani și mai bine de deuce deputați dietali, între cari și tinerul grof Stefan Tisza, fiul bătrânului vulpoi Coloman Tisza, pe care actualul episcop Goldiș îl ridicase câți-va ani mai înainte până în al treilea cer în vorbirea sa adresată alegătorilor dela Ceica, cari l'au fost trimis în dietă, unde a ocupat loc pe băncile guvernamentalelor până la alegerea lui episcop.

După instalare și după primirea deputațiilor, cari au mers să felicite pe noul episcop, s'a dat în otelul dela „Crucea albă” un banchet. Cum se obicinuesc la astfel de ocaziuni, s'au ținut și toaste. Intre alții a toastat și groful Stefan Tisza. Și a ținut tinerele grof ungur un toast unic în felul său. Cuvântarea lui de n'ar fi fost ținută la masa albă între pahare de vin și șampaniă, ar fi produs și mai mare sfară printre Unguri și la gazetele lor, căci dumnealui n'a vorbit mai puțin decât despre o „frățietate maghiaro-română”, pe care a aflat de potrivit s'o enunțe tocmai cu prilejul acesta.

Pentru mai „buna înțelegere”, Stefan Tisza a ținut chiar la început, că tare-l dore inima, de ce nu p'ote vorbi românește; d'ér decă cei de față sunt p'etrunși de iubirea de patriă, cine, D'omne, p'ote să fiă sup'erat, că vorbește ungurește, că d'or ori românește, ori ungurește: *tot una*. Vesel s'a arătat groful, că p'ote să participe la serbătorirea noului episcop, deore-ce „în alegerea lui Goldiș vede un fapt, care umple de bucuriă pe patrioții maghiari și amicii concetățenilor români”. D'eu așa. S'eu d'oră nu v'ed ei, nu recunosc acești „patrioți maghiari” și amici ai concetățenilor români”, că noul episcop „este un caracter neînduplecat”, la care „cu mândriă p'ote privi ori-ce bun patriot” și a cărui serbătorire „umple de mulțumire pe toți amicii adevărați ai Românilor”.

Stefan Tisza, aplaudat pentru-că a început o binișor, s'a apucat apoi să răsfoiească paginile istoriei și să

spună celor din jurul meselor cu fripturi și prăjituri și vinuri alese, că nația maghiară n'a asuprit nici, odată pe „concetățenii de limbă străină”, că numai acestei purtări are să mulțămescă ea serbarea de o miie de ani a existenței sale; că în acești „concetățeni” n'a privit nici odată inimi, ci amici, pe care — audți tu colo! — „i-a respectat și stimat” și că „decă nația maghiară vré să existe și mai departe, ea nu p'ote asupri nici în viitor pe concetățenii săi de limbă străină”. După cuvintele acestea éráși a fost aplaudat.

Vorbi apoi despre „misiunea” istorică a nației maghiare, și dișe: „Misiunea ei (a nației maghiare) constă în aceea, ca în mijlocul tendințelor de unificare, ea să fiă *suprema păzitoare și garantă* a desvoltării independente a popórelor, cari locuiesc această parte a Europei”, é r „în împlinirea acestei misiuni, are un *aliat firesc: rassa română*”. Invită apoi pe cei de față să arunce și ei o privire asupra istoriei și a chartei (mapei) și să vadă, decă „p'ote fi alt mod de *fericire pentru rassa română, decât frățietatea cu Maghiarii*”.

D'ér cu vorbele acestea n'a s'firșit. „Frățietatea” accentuată de dumnealui, groful, pentru-ca să se p'otă realiza în faptă, trebuie să aibă și sprijinitori. Drept aceea a dat espreșiune bucuriei sale „că în fruntea diecesei Aradului a ajuns un episcop, care este o pildă strălucită, că p'ote fi cine-va bun Român și totuși să fiă și bun patriot”. Urzá decă episcopului Goldiș, ca cerul să-i ajute a-și împlini și pe viitor *problema*, cu aceeași iubire de rassă și de patriă, care l'a caracterizat și până acum, și dorește, ca „*săménța aruncată să producă fructe bine-cuvântate*”, é r ca pupăză pe colac mai dorește, „ca Dumneadeu să țină pe *acei Români*, cari sunt *cetățeni credincioși ai patriei*”.

Cuvintele grofului Tisza au scos într'atâta din s'arite pe cei dela banchet, încât — decă e să credem foilor unguresci — „Ungurii și Români însuflețiți se îmbrățișară și se s'arutară cu prietiniă”.

Grofului Stef. Tisza i-a răspuns P. S. Sa *Episcopul N. Popea*, care în toastul său ar fi diș, că vorbele lui Tisza sunt de mare însemnătate politică și că Ungurii cu Români s'ar fi putut înțelege, decă ar fi avut ocaziă se schimbe „idei amicale”, ca acum. Odată înțeleși, nici porțile iadului nu vor birui asupra Ungariei. Golesce decă paharul pentru suc-

cesul ideilor exprimate de contele Tisza.

A mai vorbit și călug'érul Mangra tot pe córda „frățietății”. N'a știut d-lui, că există Maghiari, cari au astfel de păreri despre Români, ca Tisza, căci de ar fi știut, altfel s'ar fi făcut tóte. D'ér nici o sup'erare: ce s'a stricat, se p'ote drege, Tisza a dat direcția, é r Români aradani au dat prin alegerea lui Goldiș de episcop trumóse doveđi, că știu să se desbrace de anumite „prejudiții sociale”. Ei și-au ales de vlădică pe un bărbat, ale cărui principii sunt tocmai acomodade pentru o înlăturare a certelor și frecărilor de naționalitate.

Așa! Adecă s'a făcut „frățietate” între pahare. Foile unguresci chiotesc acum de bucuriă, că la masa episcopului Goldiș Români din Arad „și-au venit la minți” și au golit împreună cu persecutorii n'émului nostru „paharul împăciuirii”.

Două zile înainte de „frățietatea” din Arad, Ungurii din tóte părțile țării au serbat memoria poetului lor Petófi, care înainte cu cincideci de ani a căd'ut în lupta lui Bem cu Muscalii pe câmpia dela Ferihaza de lângă Sighișóra. **Serbarea din Sighișóra** a fost forțe sgomotóasă. Au luat parte peste cincimii, între cari și Sași de prin ținutul Brașovului. Români și-au v'edut de trebile lor, au stat acasă și n'au luat parte nici unul. Multă vorbă s'a făcut acolo. L'au îndumneđit pe Petófi, alias Petroviči, și l'au pus drept pildă de urmat tuturor popórelor nemaghiare. Precum Petófi și-a renegat naționalitatea făc'endu-se din S'erb ce era din nascere „Maghiar din creștet până în t'elpi așa să facă adecă toți cei ce vorbesc limbă străine” în țera acesta, decă vor să fiă „frăți” cu Maghiarii și să le m'ergă bine. Acest principiu despotice l'a accentuat chiar vice-președintele dietei unguresci Tallian în discursul său festiv, ce l'a ținut în numele deputaților dinaintea monumentului honveđilor pe câmpul Firihazului. A cerut, în cuvinte frumóse, ca nemaghiarii să se facă din nascere slugile rassei nemaghiare, să-și jertfescă tóte aspirațiunile lor naționale, să între în simbră la Unguri și tot ce fac, să fiă făcut pentru întărirea și înflorirea nației unguresci. În fața acestor scrininte idei au sunat forțe pocit cuvintele altui orotor, faimosul Bartha, care a înt'ebat: că unde sunt Români, de ce n'au mers și ei la Sighișóra să serbeze împreună cu Maghiarii, că d'or é n ve-

deți, Sași s'au dus, s'au dus și S'erbii. D'ér fiind-că nu era de față nici un Român, care să-i răspundă, i-a răspuns unul din mulțimea manifestațiilor diș'end: „Valahii m'ănancă mămăligă”. Și bine a diș.

N'au avut de ce merge Români acolo, ca să asculte monstruoșitățile vorbitorilor maghiari. Au rămas acasă să-și vadă de „mămăliga” lor, să muncescă cu sudori și din greu, ca din câștigul muncii sale amare să plătescă birurile grele și nesfirșite, și în loc de a asculta pe eroii șoviniști de ađi, cari au strigat că pentru Român și celelalte popóre nemaghiare numai o libertate p'ote fi: „libertatea ungurescă”, au rămas la vetrele lor, cum le cerea demnitătea și caracterul lor național românesc. Și bine au făcut.

„Le Messenger du Gouvernement”, din Petersburg publică un comunicat cu privire la **conferența păcei**. Constată primirea simpatică făcută Țarului și dișe, că rezultatele conferenței au răspuns la așteptarea guvernului. Conferența a găsit de cuviință să amâne deciziunea ei asupra cestiunei complicate privitoare la înarmări, până când guvernele vor desluși această cestiune. Cu tóte acestea recunósce, că e de dorit și chiar urgent, ca să se ușureze sarcinile militare ale tuturor națiunilor. Lucrările conferenței vor esercita de sigur o influință asupra modului de a-se face r'esboi, și vor contribui la micșorarea cruđimilor nefolositoare. Tóte guvernele sunt de acord a pune tóte s'fortările lor pentru a menține pacea și a respinge r'esboiul. S'a hotorit, că pe viitor o putere neutră p'ote, după propria ei inițiativă, să ofere o mijlocire. „Le Messenger” notéză faptul, că conferența a creat o nouă basă de pace internațională, fără a micșora drepturile de suveranitate ale statelor. Sarcina prezentată de Țar, a primit o basă. și e cu puțință să se recunósce cu unanimitate necesitatea soluțiunei sale. Viitorul și desvoltarea istoriei vor arăta mijlocele necesare pentru a atinge acest scop în folosul unanimității. — Vorbe în pustiu.

Din cele două-deci și șese de persoane arestate în **Serbia** în urma atentatului contra ex-regelui Milan, cincimii au fost puse în libertate, pentru-că instrucția n'a găsit doveđi de culpabilitatea lor. Se crede, că vor mai fi eliberați și alți bănuiti, așa că în total vor fi trimiși înaintea

că era forțe obosit; el aci m'ancă și beu bine, d'ér când era să se culce făc' o nefăcută, căci a diș birtașului, care de altmintrelea era Evreu: m'ei jupâne, eu las cocoșelul aici în tindă între galițele tale, d'ér se p'azesă, or nu cumva să diș cătră el: „Acum cocoșelul meu cântă-mi unuța”, că și de țiar cânta, ție banți tot nu ția da.

D'ér Evreul de abia apucă să se culce stăp'ânul cocoșului, când își chiamă într'ega familiă în casă pe care o înșiră după masă și apoi pun'end cocoșul în mijlocul lor i-a diș: „Acum, cocoșelul meu, cântă-ne la toți unuța, d'ér cât de lungă”. É r cocoșul așa li-a cântat, cât tótă masa f'u plină de bani, d'ér șarlatanul de Evreu nu s'a mulțumit cu atâta, ci a schimbat cocoșul lui cu un cocoș de al s'eu, ce bietul om n'a luat s'émă, până ce a ajuns mai acasă, când voi éráși să facă probă cu cocoșul să vadă de n'a uitat a cânta, d'ér înzadar fură tóte probele, căci d'eu cocoșul acesta n'a cântat pe placul lui.

M'ánios, omul plecă éráși înapoi cu el la dracu, d'ér tot în locul de éri se înt'elni éráși cu bătrânul, căruia, după-ce îl înt'ebă

că unde merge, îi răspunde, că duce cocoșul înapoi dracului, căci éri scia cânta, d'ér ađi nu scie.

E bine, dișe bătrânul, d'ér în locul lui griji de cere fățărița de pe masa lui și apoi la jum'etate drumul îi di: „Acum, fățărița mea, dă-mi din bunurile tale, căoi sunt fl'ăm'ând și setos”.

El așa a și făcut, căci coala la ujnitiă ajung'end cu cocoșul Evreului la dracu, acela de loc ce-l v'ed'u îl înt'ebă: că ce-i mai trebuie? ce-i aduce? Ori că și-a uitat umbra la el? É r omul îi răspunde: d'apoi îți aduc cocoșul, ca să-l m'ăn'nci cu moșii și strămoșii t'ei, căci eu nici un folos nu-i pot lua. De asta dracu și-ai lui soți se bucurară forțe.

— D'apoi acum, ce să-ți dau în locul lui?

— Nimic alt-ceva, decât m'ăsărița de pe masa ta.

— Ei, d'ér nici asta nu o vei sci tu folosi, îi dișe dracu.

El d'aci apoi cu m'ăsărița în m'ână se luă la drum, până ce coala cu s'éră bună éráși ajunse la birtul de ieri, în care în-

tr'ând se puse la masă și apoi dișe cătră fățărița: Acum, fățărița mea, dă-mi din bunurile tale, căoi sunt fl'ăm'ând și setos”. Cu s'firșitul acestor vorbe fățărița se umpl'u cu cele mai gustóse m'ancări și beuturi, din cari bietul om, după-ce s'a s'aturat bine, a diș cătră Evreu: Jupâne, las aci pe masă fățărița, d'ér te p'ădesece, ca nu cumva să diș cătră ea: „Acum, fățărița mea, dă-mi din bunurile tale, căoi sunt fl'ăm'ând și setos”, fiind-că chiar de ar voi să-ți dee, tu n'ai puté gusta din ele.

D'ér abia s'a culcat bietul om și Evreul și-a chiamat tótă familiă în odaia și-apoi a diș cătră fățărița: „Acum, fățărița mea, dă-ne din bunurile tale cât se p'ote mai mult, căoi suntem forțe fl'ăm'ândi și setosi”.

Ea li-a și dat m'ancările și beuturile cele mai bune, ba încă, ce era mai mult, tóte m'ancările au fost coșer. După aceea Evreul, precum a făcut cu cocoșul, așa a făcut și cu m'ăsărița, a schimbat-o cu alta, ce bietul om éráși n'a prins de veste când a plecat cătră casă, fiind-că de-as'éră i-au rămas m'ancări și beuturi destule, până ce a ajuns mai în sat, unde vrú să mai facă

o probă și cu fățărița; făc' una, făc' două până 'n noué, d'ér tóte înzadar, căoi fățărița nu mai éra cea de as'éră.

Decă și mai m'ánios, ca éri, plecă și cu asta éráși înapoi la dracu.

În mijlocul pădurei și de astă-dată s'a înt'eluit cu bătrânul, care éráși îl înt'ebă, că unde se duce.

La dracu f'u răspunsul lui — de-i due fățărița, fiind-că nu-i pot lua folosul.

— Ei bine, i-a diș bătrânul, care era chiar s. Petru, d'ér aibi grije și nu cere, decât numai buzduga lui, ce-i ac'ătată de un cui, de-asupra căp'et'ailui patului său, și apoi când vei fi la jum'etate drumul di-i: „Acum, buzduga mea, aruncă-te în două capete, și-mi arată, că ce sucă ai”.

Bietul om și-acum, ca de altă-dată, mulț'aminde pentru sfatul bun, s'a dus în drumul lui, é r coala pe ujnitiă a ajuns éráși în curtea dracilor. Dracu cel mai mare, de loc ce l'a v'ed'ut, l'a și înt'ebat, că după-ce vine érá, é r el e diș: d'apoi îți aduc înapoi fățărița, să te înv'esci tu și copii t'ei în ea, când veți merge în cea lume, căoi eu nu o pot folosi.

tribunalului marțial numai opt-spredece persoane. Dintre șefii partidului radical, cari au fost în același timp membri ai comitetului central, vor fi trimiși înaintea tribunalului Pașicî, Tausanovicî, Vesnicî și Stanoevicî.

Muncă și păstrare.

II.

Este ceva de tot interesant și un lucru unic în felul său, că poporele cele mai inteligente și mai luminate sunt tot-odată și cele mai valorose și mai bogate. Din acest motiv nu trebuie să fim nici contrarii, nici despretuitoarii capitalului, ci din contră să ne bucurăm de creșterea capitalului și înmulțirea averei. Să ne îngrijim de capital, ca acela să nu se micșoreze, său — ceea ce este și mai periculos — să nu se risipească; ci să păstrăm și să cruțăm capitalul și averea noastră, ceea ce numai astfel se poate, decât vom înveța: a păstra, și ă păstra.

Precum recomandăm asta sirguraticilor, tocmai așa putem dice și despre averea institutelor noastre de învățământ, biserici, fundațiuni și alte aședăminte umanitare. Decă o biserică, școlă său fundațiune speșeză în tot anul venitul său întreg, și nu se pune nimica la o parte, în loc să crească capitalul și averea acestor aședăminte sacre și umanitare, ele vor stagna, său în urma ore-cărui eveniment desastroos făcându-se ore-cari perderi din întregul capital, și venitul devine mai mic, pe când înmulțirea anuală a capitalului ne asigură, că venitul nu se va împuțina, ba din an în an se va mări, și prin asta ne putem folosi în măsură tot mai mare de el și a ne acoperi lipsele și a-l întrebuița tot mai intensiv în favorul scopului aședămintelor respective.

Pentru probarea acestor aserțiunii să-mi fiă permis a face în mare numai o asemănare între fondurile noastre din Blăși și între acelea, cari sunt în proprietatea confrăților greco-orientali. Noi, greco-catolicii, am avut arhierii mari, cu zel și bunăvoință pentru clerul și poporul lor. Toți au creat aședăminte culturale și le-au asigurat prin fundațiuni pie, dăr nu s'au îngrijit, ca din venitul anual să se pună ceva de o parte, și așa capitalul fundațiilor nu se augmentază, nu crește, ba prin ore-care eventualitate capitalul fundațional având ore-cari perdei, și venitul anual se micșorează.

Așa scim, că nemuritorul episcop Ioan Bob cu ocaziunea fundării capitalului din Blăși a făcut la în-

ceputul secolului, prin anul 1813, o fundațiune colosală. După ce însă venitul anual al acestei fundațiuni mari se spesază spre scopurile hotărâte de marele fundator, nici capitalul fundațiunii nu crește, — pe când Emanuil Gojdu, mare mecenat al tinerimei române studiöse gr. or., făcând numai la începutul deceniului 70, așa-dără după 50 ani, o fundațiune, care la început nu era nici de 200,000 fl., după ce prin genialul său testament a dispus, ca numai una din trei părți ale venitului anual să se dea ca stipendii, ăr 2 din 3 părți să se adaugă la capitalul fundațional, — astăzi capitalul fundațiunii Gojdu mai a ajuns pe cel bobian, — barem că și în anul acesta s'au dat 30.000 fl. stipendii, ăr suma de 63.000 fl. s'a capitalizat. Tot asta putem dice și despre celelalte fundațiuni, precum este a lui dr. Simeon Romantiai, Petru Maior, Ladislau Tordai, Lazar Baldi ș. a. la care fundatorii n'au dispus, ca o parte din venitul anual să se adaugă la capital. Decă din venitul anual al fundațiunii bobiane se pune în fiă-care an numai 30% la capital, astăzi metropolia Albei-Iulia dispunea de un capital, încât tot clerul nu numai din archidieceasă, ci din totă provincia metropolitană putea fi salariat după recerințele moderne.

Cel dintăiu, care s'a îngrijit în astă privință este metropolitul Alexandru St. Șiluluțiu, după el metropolitul Ioan Vancea, ăr în timpul mai nou Ioan Vișa; cest din urmă a dispus, ca 20% din venitul anual al fundațiunii sale să se adaugă în tot anul la capitalul fundațional.

În fine am să vorbesc ceva și despre asigurări. Că omul trebuie să învețe, să lucreze, să facă economiă și să păstreze, — acesta este un lucru cunoscut, este ceva de sine înțeles. Este însă ore destul, ca omul cruțător și economisător să se și potă ține pe trepta materială ajunsă odată de densus? Unii dic, că da, noi însă răspundem la întrebarea aceasta, cumcă nu se poate. Pentru ce nu? fiindcă cine a învățat ceva, cine cunoște, cruță și păstrează, face simplu numai aceea, ce mulți premergători ai noștri au făcut deja cu seculi înainte, dăr omul are lipsă de ceva, adevă de modalitatea aceea, cum și-ar pute păstra câștigul dobândit pentru sine și familia sa.

Modalitatea, cum să ajungem noi la acest liman al doririlor noastre, este o invențiune a timpului recent, care este coróna economiilor noastre, este „asiguranța“, său

asigurarea viitorului nostru material.

Omul și totalitatea producțiunii spiritului său și a mânilor sale, sunt condiționate de timp și spaț și sunt de multe-ori supuse disoluțiunii totale. Cu toate acestea, n'ar pute fi vorba de pericol, decât de multe-ori n'ar da peste noi catastrofe repentine și distrugătoare, decât fiă-care lucru ar fi legat de un termen anumit și neresturnabil, ce însă, durere, nu există. Ceva de tot nesigură și indescifrabilă este viața omului; este de tot nesigur, când un lucru de preț se distruge. S'a dis mai sus, că viața omului, cât și ori-ce obiect trebuincios, reprezintă un capital, prin urmare nimicirea lor este o pierdere a capitalului, cel reprezentă. De astfel de catastrofe putem scăpa numai prin asigurare. Băncile și reuniunile singuraticice de asigurare primesc asupra lor sarcina de-a desdauna pe asiguratul individ de toate daunele avute în suma acordată prin contract, numit poliță; în sensul acestui contract avem să solvim premiile statorite. — Ori-și-cine este espus pericolului de a suferi daune, daunele aceste se pot însă ocoli în cele mai multe casuri, prin asigurare.

De regulă mai toate familiile, deosebi la noi Români, sunt espuse prin mórtea capului familiei la suferințe mari financiare, — este deci consult, ba este o necesitate neincunjurabilă, ca capul familiei, tata, să fiă asigurat în favorul familiei sale. Afară de asigurarea pe cazul de mórte, se mai pot contracta: pensiuni la bătrânețe, pensiuni pentru văduve, rente în favorul copiilor, — capitale pentru căsătoria, ajutóre pe timpul serviciului militar, asigurări la cas de un desastru corporal, și pentru casuri de morb. Ba este forțe consult, ca să asigurăm și realitățile (casele și alte superedificate), mobiliele noastre, rólele pe câmp, vitele, ba și bunurile noastre pe timpul de transport, pentru-că un individ, pe lângă aceea, că-și câștigă liniștirea sufletescă, că n'are să se témă de vre-un accident, mai poșede tot-déuna și un credit cu mult mai mare, ca un individ neasigurat. Prin asigurare ne ajutăm pe noi înși-ne, unul pentru toți și toți pentru unul! Insiutele de asigurare varsă în tot anul milioane pe toate terenele pentru desdaunarea asiguraților, contribuie astfel la liniștea internă, și ne oferă în mod splendid independența pe terenul economiilor noastre. — Sunt diverse și multe bănci și reuniuni de asigurare, — când voim însă să ne asigurăm, să avem înaintea ochilor cele mai re-

numite și cari în pertractări cu noi ne respectază limba noastră.

Câmpeanul.

Învățământul în diecesa Lugoșului.

Primim din Lugoș textul unei circulare, pe care P. S. Sa părintele episcop Dr. Demetriu Radu a adresat' o clerului său în cestiunea învățământului poporal din diecesă. În circulară se dispune luarea mai multor măsuri salutare pentru controlarea și îmbunătățirea învățământului. Etă câte-va din aceste măsuri:

D-l canonic Ioan Boroș, în calitate de inspector școlar diecesan, a prezentat la timpul său episcopului și Consistoriului un plan (lucrat pe baza § lui 130 din statutul școlastic diecesan) prin care s'a oferit a visita însuși mai multe din școlele poporale cu ocaziunea esamenelor dela finea an școlar 1898—99. Planul, se înțelege, a fost aprobat, și d-l canonic Boroș și-a putut face datorița de inspector școlastic diecesan în mod esemplar. Densus a vizitat 37 de școle din protopopiatele Bogsei, Varadiei, Oraviței, Jiului, Ulpiei-Traiane și din vicariatul Hațegului. Asupra acestor visitațiuni a prezentat apoi Consistoriului un raport amănunțit, redactat „cu aleasă îngrijire și aprofundată cunoscință de lucruri“.

Din circulara episcopescă nu putem afla, decât această salutară măsură, de a se visita prin câte-un bărbat harnic și zelos dela centru școlele poporale dela sate, a fost numai pentru ocaziunea de acum, ori că se va urma astfel în fiă-care an. La totă întâmplarea, dispozițiunea luată o găsim din mai multe puncte de vedere foarte importantă și ar fi la culme de dorit, ca ea să se urmeze și în viitor cu totă energia, dăr nu numai în diecesa Lugoșului, ci în toate diecesele române.

Etă, ce constatări spune Prea Sântia Sa, că a făcut din raportul d-lui canonic Boroș:

„Școlele prosperază din ce în ce mai mult, atragerea poporului către ele merge crescând, numărul copiilor, cari le cercetează, se înmulțesc, rezultatele esamenelor treptat devin mai îndestulitóre și, pe lângă toate greutățile zilei, mai ales în părțile ardenele ale diecesei, cari au fost vizitate, edificiile școlare aprópe în totalitatea lor correspund recerințelor legii“.

De-odată cu aceste momente îmbucurătoare însă s'au constatat și unele scăderi. Pentru îndreptarea acestor din urmă, P. S. S. episcopul dispune între altele:

— D'apoi ce poftesci în locul ei? îl întrebă dracul.

— Buzduga ta dela căpătăiul patului, fii răspunsul.

Bine, bine, asta o aduci tu mâne ărăși înapoi! își gândi dracul.

Bietul om cu buzduga la mână porni către casă, dăr coala cam la jumătate de drum pe un șes frumos se puse în poziția de tot drépt și dise către buzdugă: Acum, buzduga mea, aruncă-te în două capete și-mi arată, că ce sucă ai!

Ea și-a arătat suca, dăr l'a usturat réu. Mai bine ar sci spune spatele bietului om, cari tóte au rémas negre de îmblătiturile multe, ce le-au căpătat, până ce coala într'un târziu i-a dis: „Destul, buzduga mea“. De aci apoi așa bătut, cum era, a a mers mai departe, până ce cu „séra bună“ se băgă ărăși la birtul Evreului, unde înainte de a se culca a dis către birtaș: Jupâne, griji de nu dice către buzduga mea: acum aruncă-te în două capete și-mi arată, că ce sucă ai“.

Dăr Evreul și de astă-dată, de loc ce se culcă bietul om, își chemă muiera și

puncii, îi înșiră pe lângă părete, și apoi punând buzduga în mijlocul odăii îi dise: „Acum, buzduga mea, aruncă-te în două capete și ne arată tuturor, că ce sucă ai, dăr cum vei sci și cum vei pute mai tare“.

O păți Evreul. Buzduga se aruncă, ca purtată de ucigă-l crucea, da bătea, da bătea și mai bătea pe Evrei, încât strigătul și plânsul lor a deșteptat din somn și pe bietul om, care de trei zile tot în drum era. El nu-și mai putea ține risul.

Evreii vedându-se dați de gol, de-orece totă șarlatania lor fii descoperită, îl rugară să-i scape de buzdugă, și apoi căpătându-și omul cocoșul și fățărița dela ei, se duse către casă, ăr Evreii rémaseră care cu o costă, care cu o mână ruptă.

Când ajunse acasă muiera și cele șapte fete ale lui eșiră înaintea lui și-l întrebă: bărbate! tată! cum ai umblat pe la dracu? ce ne aduci?

Veți vedé de loc, dise el, numai să mergem înăuntru. După aceea toți se aședară la masă, căci fățărița îi ținea cu mâncări foarte bune, ăr cocoșul li-a oântat

la tóte câte-o zadiă de galbeni. După aceste le dise: acum mâncarăți, beurăți, bani căpătarăți, dăr ca să sciți și griji cele ce ați căpătat, vă înșirați prin casă, ca să vă înveți, ăr tu, buzduga mea, aruncă-te în două capete și arată-le, ce sucă ai; la muere poți mai aspru, dăr la fete de tot môle și pe departe, ca să nu se sparie.

Buzduga și-a făcut datorița, după ris urmă plâns.

A treia și umblă tot satul și pe toți bogații îi invită la masă. Toți primiră și se duseră la el, ca să vadă, cu ce va sci un calic de om să omenescă atăția omeni. Dăr ce mare le fii mirarea, — mâncările și beuturile fură din cele mai alese și mai bune, ba încă și bani căpătară, lucru ne mai pomenit, — dăr mai mare le fii mirarea, când pe toți îi înșiră prin casă, punând pe frate-său, bocotanul satului, în mijloc, mai aprópe de buzdugă. Ei credeau și se așteptau la vre-un joc, său sci eu ce, când el dise buzdugii: „Acum, buzduga mea, arată bocotanilor, că ce sucă ai, mai tare fratelui meu, acum aruncă-te în două capete“.

Strigătele și sbierăturile lor se auđiau departe, dăr nimeni dintre cei chiamați nu îndrăsnia să se apropie de casa, în care petreceau și se ospătau bocotanii satului.

Tot începutul trebuie să-și aibă și sfirsitul, și așa-dără și povestea mea.

Destul buzdugă!

Bocotanii merseră, care încărău la casele lor, bătuti ca vai de ei, dăr pomenirea și vestea ospătului aceluia a rémas până în ziua de ađi, cu tóte că eu n'am avut parte din el și nici n'ăși dori să fiu la așa un ospăt.

Din bietul om se făou în scurtă vreme om bogat; dăr el nu trăia numai pentru sine, ci și pentru sërmanii, cari duceau lipsă, căci cel ars de jar scie ce trage usturimea.

În urma urmelor a murit și el ca alți omeni, ăr după mórtea lui cocoșul, fățărița și buzduga se făoură nevedute. Că unde vor fi? până ađi nu scie nimeni.

Antoni Pop.

1. Fiă-care preot e strict îndatorat, ca să catechizeze în persoană pe școlari și să propună întregă materia de catechizare prescriasă în statute. Orele de catechizare și materia propusă s'o însemne în protocolul școlii.

2. În fiă-care Duminecă și sârbătoare, luând afară timpul cel fruguros de iernă, învățătorii înainte de începerea s-tei liturgii să adune elevii la școlă și de acolo să-i conducă la biserică. În cursul anului învățătorii vor stărui a deprinde pe elevi în cântări, ca astfel să pōtă cânta în decursul s. liturgii. Preoții se îndatorează a îngriji, ca pe școlarii mai mărișori și pe cei din școlă de repetiție, să-i spovedească și cuminece în fie-care an, mai ales la Paști.

3. În fie-care școlă să se atërne pe speșele cassei școlastice, icōna Mântuitorului Isus Christos.

4. Pentru a-se pōtă purta evidența recerută asupra elevilor obligați la cercetarea școlii în mod uniform în întreaga diecesă, Consistoriul va procura, pe speșele comunelor bisericesci, protocoale de lipsă pentru fiă-care școlă, legate pe mai mulți ani. Oficiile parohiale vor îngriji a-se umplē în fiă-care an rubricile din protocol cu tōtă conștientitate, ēr oficiile protopopesci vor revedē protocoalele ori de câte ori vor visita școlile.

5. Preoților li-se împune, ca cel puțin cu două săptămâni înainte de începerea anului școlar să admonizeze în biserică pe părinți asupra lezei, care-i obligă a-și trimite copiii la școlă. Cel mult până la 20 Oct. să controleze apoi maricula de înscriere și asupra copiilor neînșcriși să facă un conspect, pe care, decă părinții nicī după o nouă admoninare nu-și vor trimite copiii la școlă, să-i înșcoțeze primarilor (antistierilor) cerēnd pedepsirea acelor părinți.

6. Senatele școlare sunt strict oprite de-a scuti fără cauză grea pe copiii dela cercetarea școlii. Decă totuși ar fi nevoite a scuti pe unii, numele acestora se vor scrie atāt în protocolul senatului școlastic, cāt și în matricula de înscriere a învățătorului; ca așa, ori-cine ar visita școlă, se pōtă sci numai decāt, cāti și cari copii sunt scutiți dela cercetarea școlii.

Fiind-că există plângeri, că primăriile (antistiile) nu dau mână de ajutor pentru ca prin pedepsirea la timp a părinților să se incunjure absențele școlare, părintele episcop declară, că va recerca comitetele administrative comitatense, ca să dea mandat strict antistiilor comunale, ca la convocarea senatelor școlare fără întârziare să ducă în deplinire pedepsirea în favorul cassei fondului școlar etc.

În alte șapte puncte, ce mai urmēză, se dispune luarea unor mēșuri, cari au de scop controlarea învățătorilor, a senatelor școlare; învățătorii să-și ridice salariul numai

dela cassarul Senatului școl. și nicī decum dela poporenī. Senatelor le împune, ca la începutul viitorului an școlar să procure rechisitele de școlă, ce mai lipsesc, ēr întru cāt acēsta în anumite casuri nu s'ar pōtē, să facă rugare la ministerul instrucțiunei publice spre a li-se da gratuit (dēr romānesci.)

În fine se dispune, ca senatele școlare să asigure pētutindenī clădirea școlilor, ēr asigurarea să se facă la Reuniunea de asigurare metropolitană din Blășiū.

Dela Asociațiune.

Sibiū, 4 Aug. n. 1899.

Comitetul central al „Asociațiunei“ a ținut erī ședința ordinară lunară sub pēsidiul d-lui Iosif St. Șaluțiū. Între altele a statorit programul adunării generale viitoare dela Deva, care e următorul:

În ziua primă: deschiderea adunării; constatarea delegațiilor pēsente; raportul comitetului central; alegerea comisiilor pēscrișe pentru censurarea rapōrtelor; propunerī, și decă mai e timp, vre-un raport al ore-cărei comisii. Disertațiile nu se vor ești în ședința, oi pēsedințele va numi locul și timpul, unde publicul se va aduna, după prānd, pentru ascultarea disertațiilor.

În ziua a doua: Rapōrtele comisiilor esmise în ședința primă; alegerea locului pentru adunarea generală pēsăimă; dispoșiții pentru verificarea protocolului ședinței acesteia și încheierea adunării.

S'a raportat și s'a luat la cunoștință, că stipendiștii Pavel Gușălă Negrea, Basiliu Bașota, Mihail Papp, Silviu Ciota și Aureliu Vasiliu și-au legitimat sporul bun în studii, ca stipendiștii ai „Asociațiunii“, — și că acum sunt vacante trei stipendii: unul de 60 fl. din fundațiunea „I. Roman“, unul de 50 fl. din fundațiunea „Dobârca“, unul de 60 fl. din fundațiunea „Marinovic“. Se va publica în curēnd concurs.

Despărțământul Ludoz al Asociațiunii a trimis comitetului central 40 fl. încasați ca taxe de membri ordinari la adunarea din Inolāndel. — Despărțământul M. Oșorheiu a trimis 65 fl. ca taxe de membri ordinari, încassate la adunarea gen. din Nasna. La acēstă adunare a fost ales tot-odată director al Despărțământului d-l protopop Nic. Măneguțiu.

Rap.

SCRIRILE ȚILEI.

— 24 Iulie v.

Adunări culturale. — Despărțământul Reghinul-săseșc își va ținē adunarea în 10 August st. n. la Reghin, cu care ocaziune se vor împărți și două premii de cātē 15 fl. acelora dintre învățători, cari

s'au distins prin coruri de cātări, sēu prin pomărit, grădinărit și legumărit. — Pentru constituirea unui nou despărțământ al Asociațiunei, care se va numi *Despărțământul Panciovei*, e convocată din partea d-lui paroch Damian Popescu din Ofcea o adunare la Panciova pe ziua de 8 August st. n. — Despărțământul Brad își va ținē adunarea în 13 August n. în comuna Rîșca. — La tōte aceste adunări e de dorit să se pēsente cāt mai mulți Romāni, plugari și inteligenți, bărbați și femei.

Regimentul rusesc al regelui Carol. Precum vestesc foile rusesci, regele Carol al Romāniei și-a trimis regimentului sēu rusesc Wologd, portretul în mărime naturală, dimpreună cu o epistolă adresată comandantului regimentului, de următorul cuprins: „Dcresc, ca portretul meu să amințescă tuturor acum și în viitor pētina de arme a trupelor rusesci și romānesci, care prietiniā Majestatea Sa Țarul Nicolae II a întărit-o prin aceea, că m'a numit proprietar al aceluī regiment rusesc, care cu atātă vitejiā s'a luptat la Plevna“. Portretul a fost primit cu o nespūsă însuflețire din partea regimentului staționat în Novgorod-Wolynsk. Colonelul Inescu, care dușese portretul regelui, a ținut regimentului o vorbire, în care a arătat, cu cātă pētiniā se pōrtă Romānia față de Rusia. Din incidentul acesta regele Carol și comandantul regimentului și-au trimis telegrame fōrte călduroșe.

Agata Bărsescu, cunoscuta nōstră artistă, va juca, ca oșpe, vre-o cātē-va zile începēnd din 10 August n. pe scena teatrului din loc.

Membri de onōre. Ni-se comunică, că Comitetul național studentesc din Iași a proclamat în ședința sa dela 3 Iulie c. pe deputatul Dr. George Popovici, ca al 4-lea membru onorific al sēu, trimițēndu-i cu ocaziunea acēsta salutul întregii studențimī naționaliste din Iași și felicitāndul pentru energia pusă în greaua luptă a fraților din Bucovina.

Atentatul din Belgrad a avut un ecou și în Romānia. Knezevici, atentatorul, a declarat, că ar fi avut relațiuni în Bucuresci cu d-l Svilcovic interpretul legației sērbe din Bucuresci. Guvernul sērbe, a intervenit atuncī prin intermediul legației sērbe, să se facă o anchetă. Svilcovic a fost chemat la poliția și întrebāt de d-l prefect asupra relațiilor sale cu Knezevici. Dēnsul a rēspuns, că nu-l cunoșce și că chiar decă a venit la legația, o fi vorbit cu atentatorul fără însă să șcie cine este. Knezevici pētinde, că Svilcovic i-ar fi vizat pașaportul, lucru constatāt ca neadevērāt; și apoi fostul interpret Svilcovic a fost la curtea de Argeș în zilele cānd Knezevici declară, că a vorbit cu el. Prefectul poliției din Bucuresci a cerut d-lui Svil-

covic să i facă un memoriu asupra acestor declarații și alaltăeri la orele 10 sēra a fost pus în libertate.

„Vaterland“ confiscat. „Vaterland“ gazetă vieneză, cu tōte că acum merge cu contele Thun, tot a fost confiscat din partea autorităților, din cauză, că a publicat nisce isbucniri contra guvernului ale unor oratori, cari vorbisēră în ultima adunare de demonstrațiune ținută în Klagenfurt. „Vaterland“ nu se plānge din pęcina acēsta, ci întrēba numai, pentru-ce pedēpsa a ajuns-o pe ea, și nu pe vorbitorii, cari au ȃis acele cuvinte.

Revocare și avis. Adunarea generală a Reuniunei învățătorilor romāni gr. or. dela școlile confesionale din diecesa Caransebeșului, convocată pe 8 (20) și 9 (21) August n. c. la cererea fruntașilor din Orșova, cari arātă, că din cauza concentrării honvețimei tocmai pe terminul publicat, adunarea nu se pōtē ținē la termin; apoi la insistența mai multor învățători înrolați la eșercițiile militare: subscrisul pēsidiu se vede necesitat a o revoca și, după o seriōsă consultare și combinare cu fruntașii din Orșova, să designăm alt termin pentru ținerea adunării generale, și anume pe 22 și 23 August (3, 4 Septembrie) a. c. cu programul deșă publicat, schimbāndu-se numai datul din acela cu cel acum definițiv stabilit. Acēsta se aduce la cunoștința d-lor membri ai Reuniunei și on. public, spre orientare cu acel adaus, că publicațiunile referitoare la favorul de călătorii pe calea ferată și pe Dunăre până la Orșova și retour, vor urma ulterior. — *Bocșă montană*, 22 Iulie (3 August) 1899. Pentru pēsidiul Reuniunei: Ioan Marcu, notarul gen. al Reuniunei.

Societate antisemită în Bucuresci. S'a înființat în Bucuresci o societate antisemită. Membrul primit este supus unui jurāmēt, că va păstra secretul deliberărilor și hotărârilor societății.

Eșercițiu de rēșboiū. Dela căpitānatul orașenesc din loc primim următorul avis: Marți, în 8 August st. n., patru bataliōne dela regimentul de infanteriā Nr. 50 vor face eșerciții de rēșboiū pe livețile Poienei, în direcțiunea Postovarului, cu glōnțe aspre. Eșercițiuul va dura dela 6 ore dimi-nēta până la 12 ore din ȃi, în care timp mergerea în Pciană și umblarea pe căările de-acolo, numite ale turiștilor, este strins oprită.

Luptă între bāeși nemți și boemi. Din Lipsca se telegrafēză, că în baile dela Heiseu, s'a iscat o pāruelă inverșunată între nisce bāeși nemți și boemi, din cauză, că nu erau de o potrivă plățiți. Boemii au început cērta, și în lupta cea sāngerōsă au rēmas trei Boemi morți pe loc, ēr șēșe-spredece inși greu rāniți.

Doine cātānesci.

(Culese din popor).

Spală-mi, maico, hainele,
Că se duc cātanele,
Spală-mi-le cu săpun
Că cātanele-s pe drum.
— Dragul maichii le-am spălat
Numai nu ți-le-am uscat.
— Dă-mi-le, maico, și ude
C'asa-s bune la răgute,
La răgute tinerele
Amar de ȃilele mele,
Una bună, ȃece rele:
Așa-mi trec ȃilele mele.

Nēmțule, lovite-ar guta
Și ți-ar fi secat sēmēnța!
Până-s pruncii mititei
Tu nu ți-i sēmă de ei.
Decă pruncii se ridică,
Nēmțul la mēșură-i strigă
Le dă pușculița-n spate:
Na, băiete, și te nvață,
Că de nu ți-i învăța
Palmi și pumni fi cāpēta.

De unde cātana plēcă
Rēmāne curtea sēraoă,

Rēmān boii înjuȃți
Și părinții supērați,
Rēmān boii în restee
Și părinții plini de jele.

Astă sēră-i sēptēmānă
Eram cu mândra de mână
Și tot ȃiceam sēra-bună,
Sēra-bună, māndro bună,
Că mi-a dat Nēmțul arvună;
Arvună pe doi-trei ai
Grija mea sē n'o mai ai,
Arvună pe doi-spre-ȃece
Mulți-'s, Dōmne, cānd or trece?

Nēmțule, bată-te sfinții
Cum imī necăjesci părinții,
Pe părinți, dēr și pe mine...
M'ai dus Nēmțule la tine,
Nu m'ai dus cānd eram mic
Făr' acum, cānd sunt voinic;
Nu m'ai luat dela țită
Ci-acum, d'āngă māndruliță.

Vai sēraca cātana
Cānd îi vine porunca,
Își descultă opinca,
Și-și incaltă pāpucu
Și ia drumu de-slungu.

Merg cātanele gătite
Tot pe drumuri pardosite,
Pardosite tot cu pētră,
Plāng feciorii de dor de tată,
Pardosite tot cu humă,
Plāng feciorii de dor de mumă.

De-acasă cānd am plecat
ȃina bună mi-am luat
Dela soră, dela bună,
Dela tată, dela mumă;
Dela grădina cu flori
Dela frați, dela surori,
Dela fete din portiiță;
Dela fir de bosioc,
Dela feciorii din joc.

Nēmțule, mē iai, mē duci
Toema 'n graniță la Turci,
Sē țin caii Turcilor
Sē duc dorul māndrelor;
Sē țin caii de căpeștre
Sē duc dorul de neveste;
Sē țin caii de frānele
Sē duc dorul māndrei mele.

De cānd s'a dus bādița
Mi-i pustiā ulița,

Mi-i pustiā numai mie,
Că s'a dus în cātāniā,
Dēr s'a dus sē nu mai vie;
De cānd s'a dus badea, dus
Negură pe deal s'a dus,
Și pe deal și pe nuele
Și pe sprāncenile mele,
Și pe deal, și pe nuia
Și pe inimōira mea.

Cucule de pe cetate
Spune-i māndrii sānătate,
Sē mē-āștepte, de mē pōte,
Numa-un an și jumătate;
Dela doi ani înainte
Pōte sē se și mārīte.
— Mēi bādiț al meu iubit
Pus'am rānd sē mē mārīt.
— Sē-ți ajute Dumneȃeu
Că mie nu-mī pare rēu,
Numa-o țiră-mī cade greu,
C'am ținut cuvēntul meu,
Numa-o țiră mi-i cam jele
C'am sciut vorbele mele,
Numa-o țiră mi-i bānat,
De ce m'ai și așteptat

N I Draes

Foc. Ni-se scrie: In 18 (30) Iulie s'a iscat un foc la câmp în apropierea comunei Sculea, comit. Timiș, care în scurt timp prefăcù în cenușă pazele dela 2000 de cruci de grâu treerate, fiind în mare pericol de-a lua foc alte 2000 de cruci de grâu, ce se aflau în apropiere, încă netreerate. Focul se stinse prin ajutorul energic al unor omeni, ce se aflau la câmp, și a pompierilor din Gattaia, cari cu mult curaj și bunăvoință săriră în ajutor, împreună cu d-l notar comunal Raț.

Cununiă. D-l *George Muntean*, lăcătuș la fabrica din Bod, și d-ra *Paraschiva Pernea*, se vor cununa mâne, 25 Iulie v., în biserica S-lui Nicolae din loc. — Fie în ceas cu noroc!

Telefon între București și Budapesta. Precum anunță foile ungurești, directorul general al postelor române se ocupă cu ideea de a împreuna printr'o linie directă de telefon Bucureștiul și Budapesta, și că în curând va lua pașii de lipsă în direcțiunea acasta.

Un milionar ucigaș. E vorba de Molineux, unul din milionarii cei mai cunoscuți în New-York, mai ales în cercurile celor, cari n'au alt-ceva de lucru, decât să prădeze banii adunați cu multă sudore de alții. Milionarul făcea parte dintr'un club de atleți, unde avea un rival, pe care-l uria de mörte. Ca să scape cât mai ușor de el, i-a trimis de Crăciun o sticlă, ce conținea o otrăvă din cele mai puternice. Din întâmplare însă sticla a defăcut'o numai acum, d-er nu acela, pentru care fusese trimisă, ci gazda acestuia, care gustând din ea, a murit momentan. Cercetările făcute au dovedit, că trimițătorul a fost Molineux, care a și fost condamnat la mörte prin electricitate.

Grecii din Creta, precum se vestesc din Atena, sunt foarte mulțamiți cu starea lor de acum și mai ales cu cărmuirea principelui George. Acestuia i-a reușit să împace pe toți deopotrivă și se nădădușce, că în curând trupele de ostași vor pute fi depărtate de pe insulă, chiar și din părțile, unde locuiesc numai Turci. Se dice mai departe, că nu peste mult se vor mai așeza în Creta, ca la vre-o 3000 de Greci din Caucas, cărora li-s'a promis deja loc și material de clădit și alte ajutöre de lipsă.

În Bran va arangia tinerimea academică română o petrecere cu dans Marți, în 27 Iulie (8 Aug.) 1899 în sala hotelului „Buceciū”. Inceputul la 8 ore s-era. Prețurile de intrare la bunăvoința publicului. Venitul curat e destinat în favorul școlii române, ce se va edifica.

Ensemblel Somossy, precum am anunțat, d-ă în fiă-care s-eră reprezentații la otel „Orient” Nr. 1. Printre prestațiunile lui amuzante, se remarcă mai ales acele ale cântărețului de cuplete Szirmay, care pe scenă are o înfățișare și o ținută netăgăduit cuceritöre, producând haz prin cântecele lui executate cu o voce clară și pe deplin acomodată. Bine jöcă, cu foc și cu dicțiune clară, și d-l Fiarri, intermezzișt, 6r d-șorele Boros și Dorré au fost la locul lor mai ales în reprezentația de as-eră. Amintind de acasta reprezentație, trebuie să relevăm prestațiunile trupei rusești *Novikoff*, care eri a apărut pentru prima öra aici. Doi cântăreți, un bărbat și o femeie, îmbrăcați în costum național rusesco, au jucat as-eră cu mare succes. Jocul însoțit de cântări executate cu artă, au stors aplauzele publicului asistent, care era în mare număr, și frumosul succes al primei păsiri pe scenă a făcut, ca publicul să rechieme de trei ori pe cântăreți. Densii au executat duete fermecătöre în limba rusescă. Nu mai puțin frumoșe și succese au fost jocurile comice boeme, executate de bărbai, femei și un băiat, îmbrăcați în costume boeme. Trupa rusescă *Novikoff* a procurat as-eră o adevărată plăcere publicului. Des-eră înöă va fi reprezentația.

Veste de bucuriă pentru cei ce pătinesc de șoldină. Multime de bolnavi de șoldină au fost vindecați în scurt timp, în-

trebuințând alifia, care se cap-eta în farmacia lui Béla Zoitan în Budapesta sticla cu 1 fl. Acasta alifia probată și neintrecută se nu lipsescă din nici o familie.

Musica orășenescă va da mâne Duminecă s-era un concert în grădina otelului „Pomul verde”, cu următorul program:

1. Ouvertura la Opera „Oberon” de Weber. 2. Vals iubilare de Eduard Strauss. 3. Fantesiă ungarescă (Nr. 1) de Bacho Stefan. 4. „Sensucht”, cântec executat de cornistul Haberditzel. 5. „Hora Sinaia” de Ventura. 6. „Soldaten-Spiele”, Potpourri de Komzak. 7. Ouvertura la „Waldmeister” de Joh. Strauss. 8. „Gretchen Lieblingstanz”, Xylofon-Solo de Steger (d-l Julius Lehrer). 9. „Im chambre séparée”, cântec din „Der Opernball” de Karl Weinberger. 10. Fantesiă din Opera „Cavalleria rusticana” de Mascagni. 11. „Aubade” de Braga Francisco. 12. „Tokio”, galop de Georg Conte Veith.

Reuniunea învățătorilor din Sătmă și Ugocia.

— 1 August n. 1899.

Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din comitatele Sătmă și Ugocia, (diecesa Gherlei) în 1 (13) Iulie a. c. și-a ținut a II-a adunare generală în opidul Seini.

La 8 ore dim. s'a celebrat s. liturgiă, cu asistență de 5 preoți. Cântările au fost executate de corul plugarilor, condus de harnicul și neobositul învățător local d-l Ioan Cionca. Tot cu acasta ocaziune d-l Alexiu Berinde, paroch local și protopop em., cu cuvinte alese a salutată pe öspeții sosiți, adecă pe membrii reuniunii învățătoresci și pe membrii despărț. 33-lea al „Asociațiunei”, care acum pentru prima-dată și-a ținut adunarea.

La 9 ore președintele reuniunii, d-l Atanasiu Lupan, în prezența a 52 membri ordin., onorari și fondatori și a unui public frumos, adunat aici din tôte regiunile Ungariei, deschide adunarea printr'un discurs calduros.

Înainte de a intra în desbaterea programului, s'au trimis telegrame de salutare Prea Sănției sale episcopului diecesan Dr. Ioan Szabo și Magnific. D-n Ioan Papiu, canonic prepos. capit. în Gherla, ca președinte de onöre al Reun.

S'a cetit apoi raportul comitetului prin d-l Ioan Leșian, secretarul Reuniunii, din care însemn următörele:

Reuniunea s'a înființat în 1898 la inițiativa unui comitet compus din învățătorii doritori de a introduce și între învățătorimea acestor comitate, de alt-cum disolate în astă privință, o mișcare și o lucrare salutară pe acest teren. În 29 Sept. 1897, în urma unei ședințe prealabile ținută în Tur au fost convocați toți învățătorii români gr. cat. din comitatul Sătmă și Ugocia în Seini pentru desbaterea și primirea unui proiect de statute. S'a primit proiectul prezentat de d-l Georgiu Bretan inv. în Certeđe, 6r adunarea a încredințat pe d-l Ioan Leșian, notarul comitetului provisoriu, cu prelucrarea și așternerea lui la locurile competente. Proiectul a fost înaintat prin Consistoriu la guvern, de unde cu data 20 April 1898 Nr. 22,227 statutele sosiră aprobate.

În 25 August a aceluiaș an a urmat adunarea de constituire în Baia-mare. S'a ales biuroul din d-nii: președinte Atanasiu Lupan, inv. în Baia-Sprie; vice-președ. Georgiu Bretan, inv. în Certeđe; secretar I Ioan Leșian, inv. în Baia-mare; secretar II Georgiu Dipse, inv. în Unguraș; casar Petru Porumb, inv. în Tăușior; controlor Teodor Blaga, inv. în Șomcuta mare; bibliotecar Nic. Gheție, inv. în Tirsolț.

Pe lângă funcționarii de mai sus, făc-ere dintre cele 8 despărțăminte a ales câte-un membru în comitet, și anume despărțământul Baia-mare: pe Georgiu Zach, inv. în Recea; Sătmă: pe Andrei Nistor, inv. în Sătmă; Seini: pe Iosif Sabo, inv. în Apa; Baia Sprie: pe Petru Pop, inv. în Rus; Turț: pe Ioan Batin, inv. în Jojib; T-era Oașului: pe Dum. Ardelean, inv. în Negresci; Mireșul-mare: pe Ștef.

Pop, inv. în Posta; Șomcuta-mare: pe Gavril Hossu, inv. în Prislop. Membrii suplenți: Pop Petru (Botiza), Ales. Monje (Ferneđiu), Vas. Albul (Firiza), Vasiliu Achim (Remetea).

Georgiu Zach trec-nd în diecesa Orăđii mari, 6r Petru Pop r-șosând, locurile lor s'au ocupat în a. c. prin Vas. Albul și Vas. Achim.

S'au aclamat membri onorari: Magnific. D-n Ioan Papiu ca președinte, apoi: Michail Luaciu inv. în pensiune, Gavril Trif profesor prep. în pens. Ilariu Boroșiu prof. prep., Victor Marc ca avocat al Reun.

Membri fondatori s'au înscris cu taxe de câte 30 fl. D-nii: Stefan Bilțiu protop. distr. Baia-mare, Avram Dumitrean locotenent în retragere, Ioan Moțiu curator la spit. erarial, Const. Luaciu, preot în Jojib, Atanasiu Lupan Baia-Sprie, Atanasiu Dămian propriet. în Negrei, Instit. de econ. „Persida” din Chiuzbaia, Nic. Lupan preot Chiuzbaia, Institutul de impr. econ. „Riu-reana” C. Mănăstur, Ștef. Pop protopop în Baia-Sprie. Toți aceștia s'au îndatorat a plăti taxele în decurs de trei ani.

Comitetul central a ținut trei ședințe ordinare, în cari s'a ocupat cu cauzele curente ale Reuniunii. Într-atele amintesc, că s'a înaintat o rugare cătră P. Ven. Consistoriu școl. din Gherla, ca să ia m-șuri pentru executarea ordinului ministerial Nr. 26,440 din 1896, prin care susțitorii școlilor sunt obligați a da învățătorilor diurn și spese de drum cu ocaziunea participării lor la adunările Reuniunii. Consistoriul a și r-șpus, că „dispune de astă-dată să se asigneze din cassa bisericeii respectivilor câte 1 fl. diurn la 6i și paușal de călătorie după depărtarea locului, 6r în viitor să se ia acele sume în repartițiunea, ce se face pentru salariul doctențial”.

În ședința din 29 Decemvre 1898 s'a făcut referada despre starea Reuniunii în prezent și aceea s'a trimis at- Inaltului Ministru de instr., cât și Prea Ven. Cons. Gherlan*).

S'a făcut un apel cătră tôte foile românești și cătră întreg publicul, ca să binevoescă a dona foi și opuri pentru înființarea și îmbunătățirea bibliotecii Reuniunii. În urma acasta am primit dintre 6iare: „Gazeta Transilvaniei” numerii de Duminecă (Brașov), „Epoca” foie cotidiană (Bucuresci), „Föia școlastică” (Blașiü), „Föia pedagogică” (Sibiiu), „Vulturul” (Oradea-mare), „Jurnalul societății centrale agricole din România” (Bucuresci), „Unirea” (Blașiü), „Vulturul Dobrogeii”.

Carți au d-ruit D-nii: Ios. Velcean inv. în Reșița 1 op; E. Bosian (Bucuresci) 1 op, dela d-l Totan din Piteșei 9 opuri, dela d-nul Dr. Petru Dulf 4 opuri, dela Magnif. Domn Ioan Papiu canonic prepos. 14 opuri.

Biblioteca fostei Reuniuni „Chiorana” cu desp. Șomcutei-mari și a Mireșului-mare încă a trecut în posesiunea Reuniunii n-ștre, și constă din 6 reviste (una ungarescă) de pe diferiți ani etc.

În ședința a treia (25 April 1899) s'a luat între altele la cunoștință, că Magn. D-n Ioan Papiu preposit capit. și președinte de onöre al Reuniunii, pe lângă amintitele opuri, ni-a trimis și un dar de 10 fl.

Membri are Reuniunea: 10 fondatori, 5 onorari, 6 ajutători și 88 ordinar. Cu totul 104.

Ce privește *activitatea despărțămintelor*, după rapörtele incurse se constată, că învățătorii s'au întrunit în adunări filiale, prelucrând fiă-care despărțământ teme și disertațiuni de interes. În anul espirat au ținut adunări de constituire șapte d-stricte, adecă tôte, afară de cel al Turțului (Ugocia), care numai în anul acesta s'a constituit. S'a distins despărțământul Șomcutei-mari și al Mireșului-mare, țin-nd în anul trecut 2 adunări. Laudă conducătorilor! Nu mai puțin se distinge cercul Sătmă, unde toți membrii și-au solvit taxa anului trecut. Cel mai slab în astă privință e al

* După ce aveți statute aprobate, cine v'a putut da sfatul nașcotit, ca să raportați ministrului despre afacerile Reuniunii? S-ă fi fost öre numai o greșelă? — *Ked.*

T-erei Oașului și al Turțului, de unde nu a incurs nici un ban dela membrii ordinari. În anul trecut fiă-care despărțământ a ținut adunare de primăveră, de obicei de-odată cu esamenul, cetindu-se disertațiunii și țin-ndu-se prelegeri practice la fiă-care adunare.

Cu bucuriă trebuie să constatăm, că interesul, deși nu cu pași așa gigantici, precum ar dori unii, însă cu pași siguri, pe 6i ce merge creșce mereu. Un r-ș general este, că învățătorii sunt împedecați a lua parte la adunări, de-örece unele comune bis. susțin-ötöre de școle, pe lângă tötă ordinațiunea amintită mai sus, nu dau învățătorilor diurnul și spesele necesare de drum.

Adunarea gen. a ascultat cu interes viu raportul, 6r comisiunea, constat-ötöre din d-nii: St. Pop, G. Nap și I. Cionca, care a fost însărcinați cu esaminarea lui, a propus a se aduce mulțamiță protocolară notarului gen., d-lui Ioan Leșian, pentru zelul, ce l'a avut față de agendele reuniunii.

A urmat apoi cetirea disertațiunei: „Principiul concentrațiunei în instruciune”, prin d-l Ioan Leșian inv. în Baia-mare, care a fost ascultată cu mare interes, exprim-ndu-i-se autorului laudă din parte adunării.

Cu acasta ocaziune au mai intrat ca membri ai Reuniunii: *Fondator*: Georgiu Pop de Băsesci, solvind în cassa reun. 30 fl. *Ajutători*: Georgiu Șuta protopop în Moftin cu 2 fl. anual. Dr. Fel. Bran archidiacon 2 fl., Vas. Ardelean preot în Vet-ș 2 fl., Gavril Sabo preot în Biesad 1 fl., Daniil Napoian 5 fl., Dr. Iuliu Pop adv. 2 fl. Dintre membrii fondatori mai vechi au solvit din taxe d-nii: St. Bilțiu protopop, primul membru fondator 5 fl., 6r dintre membrii ordinari: T. Corodan 3 fl., G. Nap 3 fl., V. Băban 1 fl., G. Bud 3 fl., N. Gheție 1 fl., G. Dretan 2 fl., I. Botoșiu 2 fl., I. Chira 2 fl. Suma 66 fl.

Adunarea a aclamat ca membri onorari pe M. O. D. Ioan S-erb protopop (Șomcuta mare) și pe St. D. Ilie Pop inv. în pens. (Șomcuta-mare)

Din raportul controlorului cassei, D-l Teodor Blaga, s'a v-đut, că intrările au fost 243 coröne, 6r eșirile 173 coröne și 30 bani. Remanența e: 69 coröne și 70 bani, la care sumă adăug-nd intratele de ađ de 132 coröne, rezultă suma de 198 coröne și 70 bani. La aceștia mai sunt a se adauge Fondatiunea Lucaciană de 182 coröne și 22 bani. Averea totală a Reuniunii în bani gata e dec: 383 coröne și 92 bani.

Adunarea generală se va țin- în anul viitor la băile Biesadului.

După încheierea adunării urmă ședința despărțământului Asociațiunei. La 1 öra banchet, s-era concert și bal, cari tôte au succes foarte bine.

Stenograful.

Dela băile din Basna.

Basna, 23 Iulie v. 1899.

Ca poziția, băile dela Basna (lângă Mediaș) n'ar av- nimic de dorit, d-er în privința altor comodități și necesități în dispensabile unui curant, lasă mult de așteptat. Acasta și este cauza, de sunt puțin öspeți aici, pe lângă tôte apele sale escelente și vindecătöre de podagră mai ales. Aceste băi sunt mult mai inferiöre celor dela Govora din România în ceea-ce privește conținutul mineral, d-er în privința climei sale dulci, a plantațiunilor de brad, fagi, stejari și alți arbori de prin prejur, a liveđilor împodobite și împistrițate cu tot felul de ierburi și flori naturale, putem dice, că este asemenea cu Govora, scutiță ca și aceea de curenturi de aer, fiind într'o localitate impresurată cu deluri de tôte părțile.

Ca în tôte localitățile, unde trăiesce poporul sășesc, animația și mișcarea vieții se simte numai Dumineca într-ö cat-va. Aici trebuie să te culci la 8-9 ore s-era și dimineța te poți scula după voia, de-örece liniștea nu ț-i-o turbură nimenea, așa că-decă n'ar veni bieții lăutari cu scărțăitorile lor dela 8-9 öre, de sigur, că te-ai tređi

din somn numai pe la zece ore, când trebuie să faci baia de glod (nomol) prăjindu-te la soare și transformându-ți corpul cu pelea albă europeană într'un adevărat negru african Zulus. Uitându-te într'o oglindă, nu te mai poți cunoaște, de ești om, seu drac negru.

Am auzit pe mulți spunând, că tăvălirea în norciul acesta negru ca pécura și încărcat de iod și săruri, ajută foarte mult la vindecarea reumatismului și bôlelor de pele. Tot atunci am auzit însă pe d-l Cordescu, directorul băncii „Cordiana“ din Foventea, care se afla de față, că densusul de 20 și mai bine de ani a fost pe la diferite băi de prin diferite localități, dér n'a simțit nici un efect vindecător de vr'o bôla la d-sa (fiind pe deplin sănătos), ci numai atât a simțit, că a plecat d'acasă tot-deună mai greu și s'a întors mai ușurat, foarte ușurat la pungă. La acestea Dr. Elefterescu mai adăuse: cu stomacul derangiat, deore-ce aici ești silit să mănânci numai ce-ți dă d-l Brettner, antreprenorul băilor, care prin abilitatea sa săsescă a știut acapara și monopolisa totul, așa că totul nu se capătă, decât dela densusul și printr'ensul cu prețul ce-l fixează după voiă tot densusul. Baremi decât ți-s'ar da ceva bun, decât plătesci așa de scump totul. E curios însă, că nici pâne, nici apă bună nu poți avé după voiă. Apoi se nu te miri, că pentru ce numai noi, câți-va Români, suntem, cari ne mișcăm pe frumosul și vechiul alei, de alt-fel destul de curat și frumos. Dacă ar lipsi Români de aici, d-l Brettner ar pute stringe toate cheile dela camerele prea scumpe și dela băi într'un mâunchiu, și se le pună în dulap să ruginescă.

Dér ceva curios și foarte bătător la ochi este pe aici în Ardeal, unde populația în majoritatea ei absolută e română: se veđi pretutindenea, pe drumurile de fer, pe la băi și pe la toate autoritățile scrise firmele numai în limba maghiară și — foarte rar — în unele locuri și în cea germană, pe cari limbi poporul român nu le pricepe. Apoi ore pentru-ce se mai pun acele firme, decât ómenii, pentru cari sunt puse, nu le pricep? Se vede, că aici lumea stă de-a 'nderate (intórsă cu capul în jos); aici cumpărătorii trebuie să știe limba neguțătorilor, aici poporul e creat pentru slujbași, ér nu slujbași pentru popor, care-i hrănesce!

Dacă ai voi să te mai duci la Mediaș, seu în altă localitate de prin prejuri, îți lipsesc trásurile necesari, seu te costă cât nu face, ca și alte lucruri de prima necesitate.

În ziua de St. Ilie (20 v. c.) s'a ținut aici adunarea despărțământului D.-St.-Mărtin al Asociațiunii. Fiind sărbătóre s'a adunat, putem dice, destulă lume în biserica gr. cat. de aici, unde a oficiat st. liturgică protopopul tiner-celibatar din Dicio-Sănmărtin cu preotul local N. Porea. Cântările au fost executate de câți-va tineri dela școlile din Blăși, anume veniți pentru acesta. În general putem afirma, că atât greco-orientalilor, cât și greco-catolicilor le lipsesc armonia dorită în serviciul divin. Ar fi timpul să înceteze și acest neajuns dela poporul nostru, și acesta s'ar pute face numai când la centrele seminariale s'ar pune mai mult pond pe serviciul divin. Sperăm, că se va face și acesta, cu timpul, căci ordinea și buna cuviință întru toate numai cu timpul și prin multă stăruință și perseverență se póte ajunge.

După serviciul divin, d-l Zehan advocat în D.-Sănmărtin și președintele despărțământului, printr'o cuvântare, cam lipsită de dulcea esență a limbei noastre, a deschis adunarea, și d-l secretar părintele Munteșcu a citit raportul într'un stil mai românesc și mai interesant. Apoi s'a procedat la cele-lalte amănunte ale adunării.

Sera și totă noptea s'a dansat în sala cea mară a băilor, unde tinerimea a contribuit la mulțumirea plăcerilor sale tineresci și a înghițit vr'o câte-va miliarde de microbi patogeni, de cari numai după o murare (sărătură) de câte-va băi se va pute scăpa.

Un preot romano-catolic, care este în

cură aici, cu o voce de stentor se ceră totă noptea cu nisce companioni ai săi maghiari, și nu ne lăsă liniștea somnului. Se vede, că așa este acest neam: decât nu găsește vre-un potrivnic de alt neam, își găsește dintre ai săi.

X.

Dumitru Stăncescu.

D. Stăncescu, unul din cei mai de frunte cărturari ai noștri, care totă viața lui a scris pentru popor și în limba poporului, a răposat în zilele trecute. Cruda și nemilôsa mórte, l'a secerat în flórea vârstei în ziua de Vineri 9 Iulie, óra 11 noptea în localitatea Brunnen aproape de Zurich (Elveția), unde se dusesse să-și recâștige sănătatea. Până în ultimele momente și-a dat semn de cei din jurul lui. A spus și și-a scris ultimele voințe în momentul agoniei. Bóla a fost grea, chinuitoare. A luptat mult să scape căutându-și de sănătate la Menton, apoi la Lugano, la Axen-Fels și în urmă la Brunnen, unde muri. Totul a fost în zadar, căci nemilôsa ftizie (oftica), care apucă în ghiare nenumerate victime, nu iartă. Autorul basmelor și snóvelor, urmașul vrednic al lui Ispirescu în acest gen literar, nu mai este! Scrierile lui mult prețuite de poporul românesc însă, vor rămâne neperitóre.

„Biblioteca pentru toți“ și „Fóia pentru toți“ au fost copii iubiți ai lui Dumitru Stăncescu, pentru care dezvoltat'a muncă uriașă scriind, culegând și traducând mereu.

Dumitru Stăncescu s'a născut în Bucuresci la 20 Decembrie 1866. Din cea mai fragedă copilărie, sburdalnic și curios, de mic dela vârsta de 4—5 a voit să vadă și să audă totul. El asculta cu plăcere cele ce-i povesteau părinții și mai cu semn bunica sa Maria Stăncescu; și ca copil cu dragă inimă se alipea pe lângă cărdurile de copii, cari spuneau basme, snóve, ghi-citorii, etc., și apoi la rândul său le istorisea altora, înfrumusețându-le și întregindu-le cu multă dibăciă, și fiind dăruit de natură cu o mare putere de imitațiune, scia să jöce când pe Némțul, când pe Ungurul, când pe Turcul, când pe Muscalul, când pe Țigan, când pe Ovrei etc., astfel, că dedea anecdotei ori snóvei o viață cu totul nouă.

Primele sale lucrări au fost: „Stăpânul lui Fluturul“ și „Istoria unei băncuțe“. La vârsta de 16 ani a tradus „Domnul Ministru“, piesă după Clarty, care a fost jucată pe scena Teatrului Național, în ziua de 30 Aprilie 1883. În 1884 a pășit cu câte-va traduceri în „România Literară“, apoi în „Literaturul“, „Revista Literară“, „Revista Nouă“ etc. După terminarea studiilor sale pregătitoare, plăcă cu dor de lucru în Liège (Belgia), într'unul din focarele civilizației europene. Aci studiind cu multă rîvnă, obține titlul academic de Doctor în științele politice și administrative (1891). Era să obție și titlul de Doctor în drept, dér germentul bólei sale pornite dintr'o răcelă, îl împedecă să-și dea ultimul examen de doctorat.

Reintors în țără, a scris și nopte în genul nemuritor al lui Ispirescu, a cules din gura poporului nenumerate anecdote, snóve și basme, pe cari îmbrăcându-le într'o limbă dulce românescă din cele mai frumoase, le-a redat lumii, spre a rămâne posterității. Dumitru Stăncescu în culegerile de basme și snóve, neuitatul Ispirescu și o bătrână bunică ce-l adora, i-au dat talentul și puterea de a sci să asculte și apoi să scrie un basm, care se nu schimbă într'u nimic frumusețele și farmecul limbei poporului. În tocmai după cum albina culege sucul nectarului din flóre în flóre, tot așa și Dumitru Stăncescu de tiner s'a dedat muncii, culegând și adunând subiectele basmelor din popor și cu puterea marelui său talent, a făcut din ele adevărate giuvaeruri literare. Tóte scrierile lui sunt plăcute și interesante. Dumitru Stăncescu, de și într'o scurtă viețuire, a văđut multe, a văđut bine și a știut să le spue.

Opera lui de frunte e *Basme* culese din gura poporului, în care el nu e un culegător, ci un adevărat creator, ca și Ispirescu

în Basmele Românilor, un volum mare de 368 pagini. A mai publicat: *Alte basme*, *Snóve*, *Glume și povești*, *Basme și snóve* noue. Cerbul de aur și alte basme pentru copii, culegere din gura poporului, cu ilustrații de Jiquid. Snóve, un volum de 118 pag. (Ediția Libr. Haiman). Mai multe volume de cărți ilustrate pentru copii din colecția Haiman.

A tradus un curs complet despre *Economia politică* de Luigi Cossa. A tradus piese de teatru ca: *Denisa și Francillon de Dumas* fiul, în care se păstrează cele mai delicate nuanțe și frazele cele mai meșteșugite ale autorului frances.

Dumitru Stăncescu a mai scris: „*Chiriașii*“, piesă, traducere. „*Biografiile ómenilor celebri*“ (Traducere), „*Convorbiri despre artă*“ (Trad.), „*Despre Educația*“ după Herb Spencer, „*La gura sobei*“, „*Povești alese după Andersen*“, „*Istorióe după M-me Columb*“, „*Intrebuintarea vieții*“ (traducere după Lubock), „*Părinții și copii în al XIX secol*, după Ernst Legouvé, membru al Academiei francese. Una din lucrările cele mai frumoase, cari s'au scris cu privire la educație.

Mai tóte revistele și gazetele noastre au publicat multe din anecdotele, snóvele și mărgăritarele lui literare, și ar fi bine, ca cu timpul să fie adunate într'un volum seu două, cari ar îmbogăți mult literatura veselă română. A mai scris „*Crâmpee*“, un volum de 168 pagini, un cap d'operă, care a fost mult lăudat.

D. Stăncescu a fost înmormântat alaltăeri în Bucuresci, și din incidentul acesta „*Fóia pentru toți*“, întemeiată și condusă de el, a scos o frumoasă biografie a lui însoțită de portretul scriitorului.

Internatul Pavellian de fete și școlă civilă din Beiuș.

În *Internatul* acesta se primesc și eleve solvente cu 150 fl. la an. Suma acesta e de a se solvi cel mult în patru rate egale. Elevele pentru suma acesta va fi provădută cu de tóte, anume:

Elevele aședată în internat pentru suma amintită primesc proviziune întregă, adică: cvartir, întreținere bună, luminat, încălđit spălat, scaldă, medic, medicină; instrucțiune specială în studii, în declamări, în cant, în diferite dexterități, în lucruri de mână, economiă de casă, conversațiune în limba română, maghiară, germană, la dorința espresă și francesă. Primesc o haină uniformă, apoi 2 surte în formă de haine, o pălărie de vară, una de iernă și o manta de iernă.

Didactrul anual cu înscrierea cu tot e 9 fl. pentru școlă civilă a internatului, ér pentru școlile elementare e 2 fl. 94 cr.

Taxa pentru instrucțiunea în limba francesă e 10 fl. la an. Taxa pentru instrucțiunea în pian cu 3 ore la săptămână e 30 fl. la an. Spesele de didactru, limba francesă și pian, precum și spesele cu manualele trebuincioase, materialul de scris, de desen și de lucru de mână, nu sunt cuprinse în suma amintită de 150 fl., deci despre acoperirea acestora se vor îngriji părinții separat.

Pentru instrucțiune în dans încă e de a se solvi ceva, din cas în cas în invoială cu măestrul de dans. Pentru folosirea vestimentelor de gimnastică ale internatului, e a se plăti 1 fl. pe an (vestiminte de gimnastică separate sunt 4 fl. 50 cr.).

În internat se primesc eleve de I—IV clase ale școlii civile și eleve de I—IV clase ale școlilor elementare. Elevele școlii civile vor cerceta școlă civilă publică din internat, ér elevele școlii elementare vor cerceta școlă elementară de stat din loc.

Elevele, cari voesc a fi primite în internat ca solvente, au să-și înainteze rugarea pentru primire la *direcțiunea internatului din Beiuș* până în 20 August n. c.

Recursul se va instrui cu: 1) Cartea de botez, 2) testimoniu școlastic, 3) atestat medical, 4) atestat de vaccinare, respective revaccinare.

Elevele primite vor aduce cu sine: albitur și fuste din fiă-care câte 6. (Din fuste 3 să fiă barchet colorit); 12 părechi de ciorapi negri, 1 umbrelă mare, 2 părechi ghețe înalte de tot noue, 1 manta de primăvară vênătă seu neğră, 4 haine de casă, 2 barchet, 2 creton de tot durabile, 1 paplomă cu 2 învelitóre, 2 perini cu 4 fețe albe, 2 ceasafurți, 6 ștergare, 6 șervețe, 2 pieptene, unul rar, unul des, 1 perie de dinți, 1 perie de haine, 2 perii de ghețe, săpun și praf de dinți.

Elevele să aducă cu sine conscrierea tuturor obiectelor și uneltelor trebuincioase, în două esemplare.

Înscrierile în școlă atât civilă, cât și elementară vor fi în 1—5 Septembrie st. n., în 6 se încep prelegerile.

Pe clasa I civilă se vor primi acelea eleve, cari au împlinit anul al 9-lea de etate și vor produce testimoniu școl. de pe clasa IV elementară. În lipsa unui astfel de testimoniu primirea se face pe baza esamenului de susceperere.

Primirea pe clasa superióră civilă (II, III, IV) se face pe baza testimoniuului de pe clasa premergetóre a ori-cărei școle civile, seu a altei școle de o categorie cu școlă civilă.

La înscriere în școlă se produce testimoniu școlastic, carte de botez, atestat de vaccinare până la etate de 12 ani, de aci încolo de revaccinat.

La înscriere se presintă elevele însoțite de părinți, seu substituți, apoi fiă-care părinte se va îngriji, ca fetița sa înscrișă în școlă să aibă manualele, rechișitele recerute și să depună suma recerută (ce e numai câți-va fl.) pentru materialul lucrului de mână școlastic.

Beiuș, 1 August 1899.

Direcțiunea internatului de fete.

Convocare.

Despărțământul XIV (Cluși) al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, în înțelesul §-lui 41 din statute, va ținé în 10 August st. n. 1899 în localitatea școlii române gr. cat. din Cluși la 10 ore a. m. *adunarea cercuală*, la care sunt rugați a participa toți membrii fundatori, pe viétă, ordinar și onorari ai Asociațiunii cu domiciliul pe teritoriul despărțământului.

La ordinea de di, afară de agendele indicate în § 42 din statute și de alegerea a doi membri în comitetul cercual, vor fi mai multe obiecte de interes, ce se vor refera la deschiderea adunării.

Din ședința Comitetului cercual al despărțământului XIV al Asociațiunii, ținută în Cluși la 30 Iulie n. 1899.

Vasilie Indre,
directorul despărțământului.

Cum ajungeai Domn, și cum era un Domn în vremile vechi.

Înainte de asta cu vre-o două sute și jumătate de ani, Ardealul nostru era încă stăpănit de „Domni“, Principi de sine stătători, răzimați însă pe scutul cutărei puteri străine dinafară.

Pe la anul 1660, la curtea princiară a Ardealului era mare zăpăcălă, mare incurcătură: Tătarii năvăliseră asupra țării și oștirea principelui Rakoczy, condusă în luptă de Kemény și de Mihail Apafi, fusese înfrântă și căduse în prinsóre la Tătari, ér Principele Rakoczy, de frică, a fugit în Polonia.

Între astfel de împrejurări, Sultantul de pe atunci al puternicilor Turci, trimise în Ardeal pe Pașa-Ali, ca să spulbere tóte rămășițele de óste ale înfrântului principe fugit la Poloni, și să facă rând a se alege alt Domnitor peste țărișóră.

Ali-pașa a intrat cu óste temută. Nu i-a făcut nimenea împotrivire serióasă. Dér, ciudat, când el a voit să așede un Domn în scaunul Principatului — nu putea găsi om, care se primescă Domnia! Toți fugeau de domnia ca vestiții Greci din Blăși de temniță! Aristocrații țării erau sfâșiați în trei părți: unii cari se puseră sub scut polon cu Rakoczy, alții sub scut austriac, alții sub cel turcesc, care era mai aprópe. Era o incurcătură nemeșcă numai ca ea.

Turcul Ali îmbia pe toți nemeșii dați pe partea lui, să primescă scaunul Domniei, că pe ori-care îl aședă în el; dér nici unul n'avea curagiu să-l primescă, sciind, că după depărțarea Turcilor, celelalte două partide vor smulge perinele de sub el, de

par'că n'au mai fost de când e lumea!

Sătul de imbiat și de așteptat, Ali-pașa își perduse răbdarea și era pe-aci pe-aci să facă cu sila Domn pe un, ghicîți pe cine? — *pe un popă săsesc!* Dér nici acesta nu voia să-și lase evangelia pentru tronul Ardealului! Când étă audiră, că Mihail Apafi, viță princiară, se află într'un sat aprópe, după-ce a scăpat, răs-cumpérat scump, din prinsóre dela Tătari, unde căduse cu tótă óstea lui Rakoczy.

Ali porunci să-i aducă înainte pe Apafi, de voie ori de silă. Bietul Apafi, când veniră după el, vedënd că nu-i scăpare, plecà, dér se despărți cu plânsuri și bocete de femeia și de copii, că póte în loc de corónă va dobândi un sicriu de trei scânduri, și-o movilă! Când colo de unde! Turcul se bucurà, că a găsit un om aplecat a primi Tronul, și fără multă vorbă îl făcù ales Principe și-l încoronà! Îi dete „caftanul de Domniã“ (un vestmânt larg, scump), buzdugan și sabiù, semnele Domniei. Asta fù la 1661.

Ajuns odată pe tron și anume cu sprijin turcesc, nimeni nu mai cutezà să se atingă de noul „Principe“! Numai într'un târziu încercară o sémă de nemeși să-l restórne, dér periră ca vai de ei pentru încercarea asta. Apafi vedënd, că a prins rădăcină în scaun, se dete la tiraniã, la risipă și la viață stricată. Fù vai de țeră sub domnia lui. El nu făcea alta, decât își bea regulat vatra sa de opt cupe de vin bun pe zi; de trebile țerii aibă grijă cei mai nevoeși, cei ce au lipsă să se ocupe cu așa ceva! Să făcuse un om tēmpit la minte și plin de lene, trândav, și precum odinóră un împérat roman își petrecea vremea omorînd la musce, așa Apafi își omoria vremea — dirigënd la orlóge stricate. Asta era cea mai plăcută petrecaniã a lui, — ne spune G. Barițiu în „Istoria“ sa, după care dăm aceste spicuri.

Și-apoi, precum e sfântul așa-i și tāmăia, dice o vorbă populară. Precum era „principele“, așa erau și sfetnicii săi: bețivi și ei. Când veneau la sfat, le sclipeau ochii la toți.

Singur unui era între ei om mai în tâlpi: Mihail Teleki. Acesta se folosea de slăbiciunea Domnului și a sfetnicilor, și el, mergënd tot déuna treaz în sfat, făcea de se hotărâu tóte treburile după placul lui, așa că în faptă el era cărmuitorul și domnitorul țerii! Așa se întâmplă asta și la curțile domnesci, ca în ori-ce gospodăriã: când capul nu e cap, apoi e cap cutare vâtaf, cutare servitor din curte! Și trebile țerii merg pe de-a 'odósele, ca și treburile gospodăriei cutare!

Dér cu tóte că era așa hēbēuc domnul „principe“, la curtea lui pompa era așa de mare, că par'că era curat — nemeș ungar! Avea pază de peste 1000 de iuși la Curte, mai ales Români și Serbi, diși, după turciã, „Seimeni“; avea apoi prefecti și subprefecti peste beuturi, alții peste mîncări, avea ómeni ținuți anume la curte numai ca umplétorii de pahare la masă (păharnici), purtători de căciula domnescă, îngrijitori ai armelor, vâtav al bucătarilor, — apoi vre-o 32 cămărari, pe-atâția ducători de bucate la mese, și vre-o 20 de ucenici (servitori). Și mai toți aceștia erau tot fi de nemeși, copii de case bune, cari erau trimiși la „Curte“ să învețe „omeniã“, pe când de fapt mulți se făceau mai mari vagabonđi decât decă ar fi stat numai pe-acasă!

Așa era „arangiãt“ Domnul, ér Dómna își avea de-părțemēntul său extra, și anume în castelul dela Blășiã,

unde avea un prefect de palat, un preot, un măestru al grajdurilor, un păharnic, un prefect peste bucătari, un medic, vre-o 30 de „aprođi“, apoi încă mai multe femei: camereiere, peptenătóre, servitóre, un legion întreg!

Traiul între Principe și Principeșă era drăguț de tot. Ea era de-o fire sucită și jumătate: își temea bărbatul de ori-ce umbră de femeia, (căci ea era o zgaibă slabă și uscată) și pentru acéștia princiară jalusie era cértă desă-desă în casă, și domnul principe îi trăgea dómnei principese nisce dragi de bătăi, mai altfel ca un țeran îndârjit!

Cu tóte astea aveau vreme să facă și politică — confesională un-gurésă. Cel mai mult timp principele cu curtea sa îl petrecea la Făgăraș, unde își punea tóte puterile să înduplece poporul românesc să primescă religiunea calvinésă, și pentru a-și ajunge dóră mai ușor acest scop, el despărți bisericile române din aceste părți de sub stăpânirea Metropolitului de Alba-Iulia (pe atunci unirea nu era încă), și le supuse ocármuirii episcopului reformamat un-guresc!...

Sérmană națiune românésă, câți și ce fel de ómeni te mai stăpâniră, chinuiră și batjocuriră prin vremuri! Mě mir, că într'adevăr pu-tuși trece încă destul de tēfără peste atâtea valuri ale ispitelor și negrelor lécázuri! Spic.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Proroci despre vécul viitor.

În Berlin trăesc o Phythie modernă cu numele de Ferriem, femeia stăpânită de somnambulism, care profetesce cam următoarele despre secolul ce viue: Despre primele două decenii spune lucruri triste; ne așteptă mari și crâncene răsboie. Germania încă va participa la răsboi și va eși învingătoare. Pentru victoriã însă are lipsă de 100 corăbii noue. Franca va deveni regat.

La începutul unui deceniu va fi mare scumpete, căci un îngheț fără de veste va nimici recolta lumii întregi; de peste ocean nu se vor puté aduce cereale, căci tocmai atunci acolo va bántui mare răsboi. Cu papismul se va sfirși; după mórtea actualului papă vor urma încă repede unul după altul câți-va papi, între cari un principe de casă germană, pe care însă îl vor ucide.

Se va ridica un mare reformator al lumii, care nu va crea dogme, însă va fi un mare predicator. De el vor asculta chiar regii și împérații, cum au ascultat odinóră de profeți. Acest reformator se va nasce cam pe la anul 1900 și în era lui 1970 vor fi grozave cutremure de pământ pe întreg globul.

Profetesce în fine introducerea balonului cu cărmă, dér cu tóte acestea astronomilor nu le pređice mare viitor. Spiritele se vor desvolta mult spre binele omenirii.

Bombardare cu brânză.

Acum câți-va ani, pe când Republica Argentină purta răsboi cu statul Uruguay, s'a dat o luptă pe mare aprópe de Montevideo, unde corăbiile argentinienilor fură respinse, deși anume în urma unei bombardări teribile cu cașcaval. Étă cum s'au petrecut lucrurile.

Pe corabia principală a Uruguenyilor se isprăviseră munițiunile. Locotenentul făcù acéșta cunoscut admiralului său dicēndu-i:

— Dușmanul nu vré nici să cedeze și noi nu mai avem ghiulele.
— Dér pulbere mai avem?
— Pulbere e încă destulă.
— N'am mîncat noi óre ađi diminétă nisce brânză olandesă grozav de tare și rotundă, ca ghiuleaua? întrebă admiralul.
— Ba da; mi-am rupt cuțitul într'ensă
— Cât mai avem din acéșta brânză?

— Peste trei-deci de bucăți.
— Se vor potrivi óre în tunurile noastre?

— Dēu, trebuie să încercăm. Are să fie ne-mai pomenit: mă duc jos să ved! strigă locotenentul vesel.

După câte-va cuvinte, „Santa-Maria“, cea mai maimare corabiã Uraguană, înainte și începù din nou să tragă focuri.

O ghiulea isbi catartul principal aprópe de admiralul argentin, se sparse în mii de bucăți mici și sili pe acest vitez să se retragă în grabă în celaltă parte a corăbiei.

A doua ghiulea omori pe doi ómeni nu departe de admiral, se isbi de scânduri cu un sunet particular și se sparse într'o ploie de țandări.

— Acestea sunt șranpele! E o infamiã și în contra dreptului ginților! strigară toți ofiterii în cor.

Tunurile dușmanului nimeriau de minune. Mai fă-care ghiulea nimerea și acoperea pe ómeni cu o substanță cu totul necunoscută. În fine Argentinienii reușiră să pue mâna pe o probă din aceste ghiulele, și amiralul, nesciind decă trebuie să injure său să ridă, strigă:

— Asta e nemei pomenit! Ne bombardéză cu brânză. E revoltător, pe legea mea!

Însă când o ghiulea éráși rani pe doi ómeni, el dete ordin de retragere.

Corabia era de sus până jos acoperită cu un fel de terci și bucățele de brânză, la care soldații s'au uitat la început ca uimiți, ér pe urmă au și gustat din ele; nimeni nu vorbea, căci aveau sentimentul rușinei, că au fost siliți să se retragă înaintea unor asemenea ghiulele.

Acéșta luptă e un fapt istoric, decă adevărătatea lui nu póte fi pusă la îndoială.

Étă decă, că și prin brânză un răsboiú póte fi...

POSTA REDACTIUNEI.

Mai multora N'am avut timp să cetim lun-gile „cázanii“, ce ni-am trimis. Dedaț-vé a scrie scurt și cuprîndător.

D-lui I. Boca Ioan, Teuș. Cu rambursă portul pentru o sigură carte este de cinci ori mai scump De aceea nu ți-am trimis cartea. Trimite mai bine 50 cr. și o vei avé.

Calendarul săptămanei.

IULIE. are 31 zile. CUPTOR.		
Zilele	Calendar. Int. v.	Calendar. Gregor.
Dum	25 † Adormi. sf. Ana	6 † Scim. la față
Luni	26 S. m. Ier. Ermol.	7 Caietan
Marti	27 † S. m. Pantelem.	8 Ciriac
Mer	28 A. Proch. și Nica.	9 M. Soman
Joi	29 S. m. Calinic	10 Laurentiu.
Viner	30 S. ap. Sila și Silv.	11 Herman
Sâm.	31 S. și d. Eudochiu	12 Clara

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 4 August 1899.

Măsura sau greutatea	Calitatea.	Valuta austr.	
		fl.	cr.
1 H. L.	Grânul cel mai frumos	7	30
"	Grân mijlociu	7	—
"	Grân mai slab	6	80
"	Grân mesteac	4	50
"	Săcară frumoasă	4	20
"	Săcară mijlocie	4	—
"	Orz frumos	3	50
"	Orz mijlociu	3	20
"	Ovăz frumos	2	40
"	Ovăz mijlociu	2	20
"	Cucuruz	4	30
"	Mălai	4	50
"	Mazăre	5	80
"	Linte	10	50
"	Fasole	4	70
"	Sămēnță de in	10	50
"	Sămēnță de cânepă	5	20
"	Cartofi	1	20
"	Mazăriche	—	—
1 kiló	Carne de vită	—	44-48
"	Carne de porc	—	52
"	Carne de berbec	—	36
100 kil.	Său de vită prospēt	20	—
"	Său de vită topit	32	—

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Publicație de licitație.

Realitățile ce aparțin Țehului măcelarilor din internul orașului și anume:

1) Grădina măcelarilor din Tērgul cailor Brașov, folio din cartea funduară a Brașovului nr. 4398 A † o. z. 2. Numeru top. 5620.

2) Stupina de lângă Bârsa, folio din cartea funduară a Brașovului, 4398, A † o. z. 3. Nrii top. 19395, 19396, 19397 și 19398.

3) Stupina de lângă Bârsa, folio din cartea funduară 4398 A † o. z. 4. Nrii 19399, 19400, 19401, 19402 și 19403.

4) Maeru din Brașov, Brașovul-vechiu, Strada bisericeii românesci, folio din cartea funduară a Brașovului 4398 A † o. z. 5. Nru top. 1290 și 1291.

Se vor vinde în 15 August 1899 la 9 óre a. m. în cancelaria advocatului Carl Adam cu licitație orală.

Condițiunile licitației și estrasul oficios din cărțile funduare se pot vedé în zilele de lucru, dela 8—12 óre a. m. și dela 3—5 óre p. m. în cancelaria avocatului Carl Adam
1--2,654.

Școlă de dans.

Am onóre a aduce la cunoștința P. t. public, onor. părinți și tutori, directori de institute și tinerimei iubitóre de dans, că dau

instrucție de dans

și mai departe, în sala cea mare a Hotelului „Orient“ Nr. 1.

Cursul de dans pentru sezonul I, se va începe cu 1 Septemvre a. c. Cursul duréză ca de obicei.

Honorar scăđut.

Inscrierea se póte face de acum în fie-care zi, în locuința mea, Str. Hirscher nr. 9.

Cu tótă stima:

LOUISE FIEDLER ved. I. Kovács
măestră de dans.

660,1-3.

FĒN de vëndare.

Pe hotarul comunei Sângeorgiul de Câmpia (comit. Cojocnei) se află de vëndare 300—400 caré de fēn bun

de rit și de fēnațe.

Pentru informațiuni a se adresa la subscrisul:

1-3. **Dionisiu Simon,**
proprietar.

Sângeorgiul de Câmpia (p. u. Uzdí-Szt.-Péter.)

De închiriet.

Dela 29 Sept. a. c. este de dat în chiric, (Scheiu), șirul Șaguna Nr. 10,

un quartir frumos,

care constă din două odăi cătră stradă, patru în curte, bucătărie, odaie de prânđit, pentru servitóre, pod, pivniță, loc pentru lemne de foc, două scări.

Informații mai de aprópe la Filiala „Albina.“

5-6

Successorul lui
M. & L. László
Iuliu Popp
BRAȘOV,

29 Piața mare, Târgul Inului 29.

Recomandă onor. public
Prăvălia sa de modă
bine asortată cu tot-felul de
NOUTĂȚI:
articuli de modă,
mătășării,
decorațiuni de haine
în foarte mare deposit.

Cele mai bune și mai elegante
CONFEȚIUNI
pentru dame.

5000 mtr. mătășării „Pongis“
(luați dela antecesorul meu),
ii vând cu prețuri foarte scădute.

LENGERII
și
mode de dame
în asortiment bogat.

Covore, pânzerii,
albituri de masă
cu prețul fabricii.

Trusou de mirese
dela cel mai ieftin până la cel mai
fin se efeptuesc prompt și solid.
Mostre se trimit, la cerere,
gratis și franco.
Successorul lui L. M. & László:
IULIU POPP.

Femeile din Viena au a frumseța lor

în prima linie întrebuințării celei mai plăcute, renumitei și
cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosește de acest mijloc, capătă o coloră sănătoasă
a feței, teint frumos fără încrețituri până la bătrânețe, depăr-
tază pistruiie, pete de ficat, bubat, coși, roșeți și toate ne-
rățelele pielei, despre ce se garantează, se dau bani înapoi.

S'a aplicat această pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani,
ce se poate dovedi cu atestate și epistole de recunoștință. Cea mai bună dovadă
de bunătate și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute
și mii de mijloce pentru frumsețe seau inventat și erau au dispărut. Prețul unui
borecnel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucata 50 cr.

Laptele Pompadour da pielei o albă & ca laptele, care rămâne și după ce se
spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.
Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu conșiență la WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton
Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14. — In Budapesta la IOSIF
TÖRÖK Königsgasse Nr. 12, in Brașov la VICTOR ROTH Farmacia „la urs“
lângă teatru, la TEUTSCH & TARTLER. — Pachetele sunt plombate. 3—5.501,

Marele magazin de încălțăminte a lui

I. Sabadeanu în Brașov,

(Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când există pe piața Brașovului, și-a câștigat în totă Austro-Ungaria
și România un renume bun. Recomandă onor. public

marele assortiment de încălțăminte, **garantate**

de solide și moderne,
pentru **bărbați, dame și copii**, pentru **mire și mirésă** pentru dans, gimnastică, casă și pentru ate-
liere (lucrătoare) etc. etc. toate cu prețuri foarte moderate, ce se poate vedea, din consemnarea prețurilor câtor-va articuli
precum urmază:

Pentru bărbați:

Ghete de pele vachs, tari, în cuie lucrate cu gumă	dela fl. 2.95 în sus
" " " " în besățuri. cu s. fără nast.	fl. 3.50 "
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 4.— "
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 4.50 "
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 5.— "
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 4.80 "
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 5.50 "
Pantofi de pele vachs în cuie lucrate	fl. 3.— "
" " " " galbene	fl. 3.60 "
" " " " lac salon fine cusute	fl. 4.50 "
Cisme lungi de pele juft rus. talpă duplă	fl. 7.50 "
" " " " de postav de stiria cu pele în jur	fl. 7.50 "
" " " " de drum peste ghete de purtat, din postav	fl. 4.— "
" " " " de copii mică fl. 2.60, de copii mari	fl. 2.80 "
Galoci de bărbați de Viena fl. 2.— rusesc	fl. 2.80 "
Șoșoni " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 3.80 "
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 4.80 "
Pantofi pentru gimnast. cu talpă de gumă rus.	fl. 1.25 "
" " " " de pânză rusescă grosă cu talpă de pele	fl. 1.20 "
in ținte lucr. pânză neagră seau cafnie cu vârfuri	fl. 1.20 "
Pantofi de casă de pele ori păslă, de stofă	fl. 1.— "

Pentru dame:

Ghete de pele patentă seau vițel în besăț cu	gumă dela fl. 2.85 în sus
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 3.80 "
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 3.50 "
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 4.— "
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 4.50 "
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	fl. 4.50 "
Pantofi de pele tari pentru stradă în cuie	fl. 2.50 "
" " " " galbenă " " " " " " " " " " " "	fl. 2.60 "
" " " " fine pentru dans ușore " " " " " "	fl. 1.80 "
" " " " de lac salon pent. dans ușore " " " " "	fl. 2.20 "
" " " " atlas seau mătășă albă pen. mirese " " "	fl. 2.50 "
" " " " lac cu spangen pentru stradă " " " "	fl. 3.20 "
" " " " pentru gimnastică negri seau cafnie talpă	de gumă dela fl. 1.20 "
" " " " de pânză rus. gróse, neagră seau cafnie	in cuie p. gimn. stradă și atelier dela fl. 1.10 "
" " " " pentru casă, de stufe de păslă, de pele	fl. —.90 "
Ghete de Brúnel cu gumă " " " " " " " " "	fl. 2.80 "
Pantofi de " Sialon cu șinóre și lac " " " "	fl. 2.— "
Ghete de pele pentru fetețe mai mari	fl. 2.60 "
" " " " mică " " " " " " " " " " " "	fl. 1.60 "
Pantofi de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr.	fl. 1.20 "

Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii,
în diferite colorii, forme, calități, cu prețuri reduse.

Specialități încălțăminte de lucs fabricate: Viena, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg,
etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, în diferite colorii și facon modern, se află în mare
alegere și se poate comanda și după măsură directe din aceste fabricii.

Depositul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumita fa-
brică de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numită firmă,
unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat.

Reparaturi și comande după măsură se primesc și se efectuează prin un măestru dibaciú cu prompteță.

— Comanda din afară de Brașov se efectuează prompt, însă numai cu rambursă; încălțăminte neconvenabile se pri-
mesc francat înapoi spre schimbare, eventual se înapoiază valoarea. — La comande din afară trebuie următoarele arătat:
de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuțit seau rotund? în besetz seau simplu? cu talpă gróse seau subțire. Ca măsură se
poate trimite un papuc vechiú cu posta ca: „Muștră fără valóre“ cu 5 cr. De ajuns este și arătarea Numérului încălțăminteii,
care cumpărătorul de obicei procură din prăvălii de încălțăminte. Altcum póte ori și ce laic lua măsură piciorului cu centimetru
seu cu o fășă de hărțiá măsurând partea piciorului pe din nătru dela mijlocul călcăiului până la vârful degetului cel
mare, peste talpe și degete, peste glesne, peste călcăiú și peste pulpe, trimițând această măsură prin epistolă se póte
efectua comanda după dorință.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)
sunt ase adresa subscrisiei
administratiunii. In cazul pu-
blicității unui anunciu mai mult
de odată se face scădemént,
care crește cu cât publicarea
se face mai de multe-ori.
Administr. „Gazetei Trans.“

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch
Giuvaergiu

Brașov, Strada Porții Nr. 7.
Asortiment bogat

Asortiment foarte frumos.

Obiecte bisericesci.

de giuvaericale, obiecte de aur și argint, clasor-
nice de buzunar elvețiane, assortiment foarte frumos.
Deposit de argintărie fină Cristofi, argintărie
Alyana 1-a calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie
China calitate mai ieftină.
Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint,
petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități.
Suflat cu aur solid, cu argint, legal ou niket, aramă pe cale
electrică.
Tóte reparaturile ce cad în branșa de sus, se esecută
ieftin și prompt.
— Gravuri în petró și metal. —
Specialitate: Confecționare de obiecte bisericesci și
anume: Candele, cădelnițe, cruci, potire e.c. etc.

— Brașov, Strada Porții Nr. 7. —

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 5 cr. se vinde
la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.